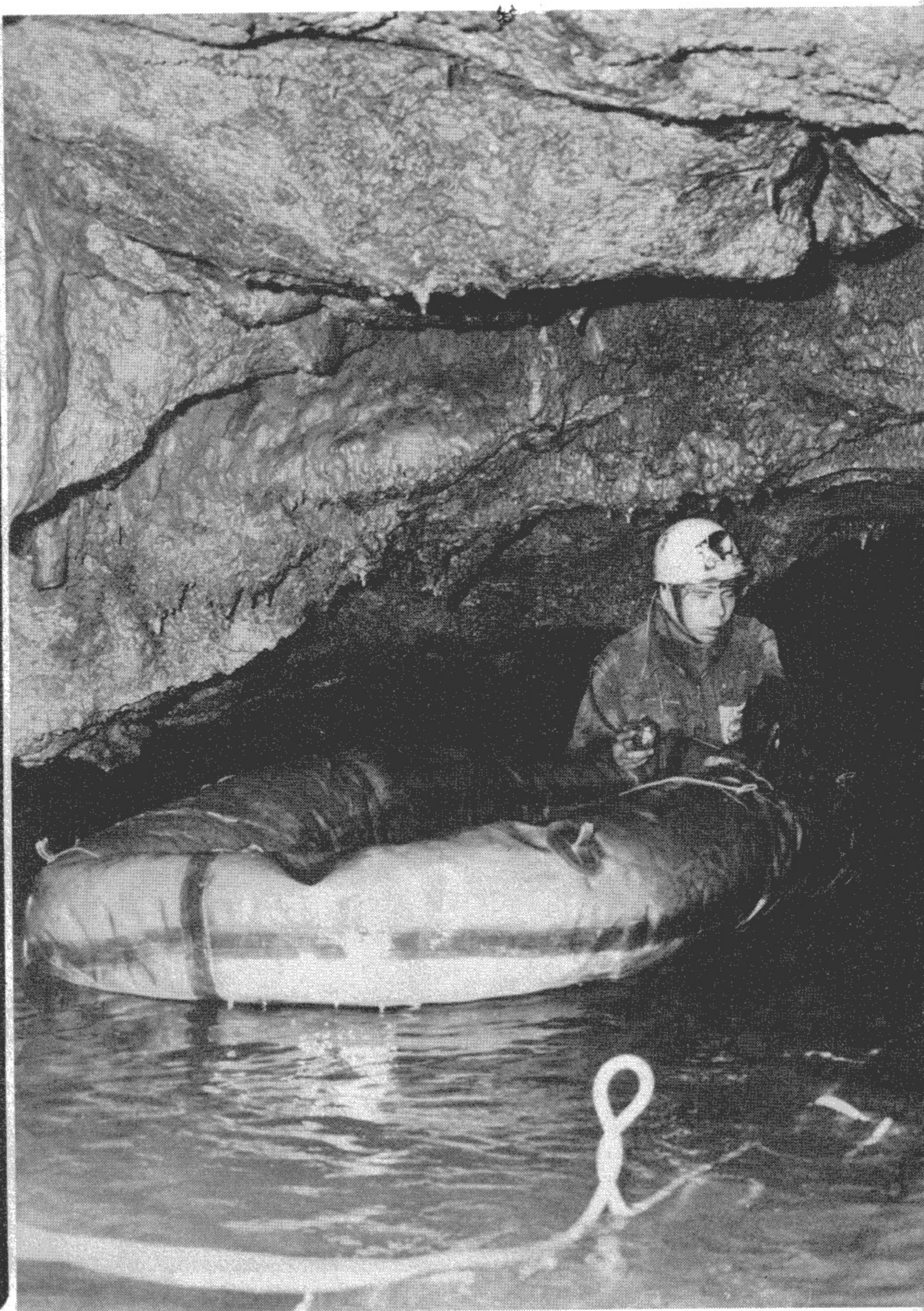

ZPRAVODAJ

Stalagmit

Ciur Ponor, Rumunsko '81 - foto J. Otava

SSSR

Akademie věd SSSR s pomocí jeskynářů z Moskvy pokračovala během roku 1981 ve své práci na Sněžné. Jeskynářům se konečně podařilo najít cestu konečným závalem v hloubce 1320 metrů a šli podél řeky až k dalšímu balvanitému závalu v hloubce 1335 m. Udáváná hloubka se opírá o barometrická měření, omyl může být + 25 m. Délka systému je nyní více než 12 km. Moskevští jeskynáři také provádějí výzkum v jeskyni Mežjonyj (-570 m), která může mít spojení se Sněžnou. Soudí se, že vodní tok v této jeskyni zásobuje vodou Sněžnou.

Také v Bzybském hřbetu na Kavkaze zkoumali Krasnojarská jeskynáři řadu menších jeskyní a propastí dosahující hloubky 185 m. Prováděli také výzkum v Noční jeskyni (Nocturne Cave), která byla zmapována až k bahnitému sifonu v - 530 m. Družstvo dvanácti jeskynářů (jedno ze tří družstev účastníků se výzkumu této oblasti), pokračovalo ve výzkumu Napry blízko jeskyně Jurije Zubenky, pojmenované podle krasnojarského jeskyněře, který zahynul v jedné z jeskyní Západního Kavkazu. Po třech týdnech nepřetržité práce v podzemí dosáhli mohutného vodního toku v hloubce 900 m, který potom klesal až k balvanitému závalu v hloubce 970 m. Jeskyně je velmi úzká, na mnoha místech se museli jeskynáři prokopávat do nových chodeb nebo je kladivem zvětšovat. Avšak jeskyně Napra je velmi nadějná. Její vchod leží 2355 m nad mořem a vývěr nazývaný Mohišta (Černá řeka) je 70 m nad mořem. Průtok je asi 9 m³/s. Ke konci expedice dva krasnojarská potápěči plavali 80 metrů velkým podzemním tunelem a dosáhli hloubky 15 m. Tunel pokračoval dále dolů.

V téže části Bzybského hřbetu, v oblasti Abac, pokračovali jeskynáři ze Simferopolu a Permu v práci v jeskyni pojmenované podle Vjačeslava Pantuchina. Sestoupili do -620 m a zastavili se na vrcholu 30 m studny.

Gagráský hřbet (Záp. Kavkaz) - na planině Arabika zkoumali a mapovali moskevští jeskynáři jeskyně Perovskaja a Naděžda do hloubky 287 m (tu první) a 200 m (tu druhou). Obě propasti byly na dně ucpány. V Bertšilském hřebenu téhož masívu prováděli výzkum kyjevští a kujbyševští jeskynáři. Kyjevští jeskynáři prozkoumali a zmapovali téměř 50 jeskyní. Následovali kujbyševské jeskyněře a sestoupili do hloubky 485 m v jeskyni Kujbyševské. Ukázalo se, že dno posledního klesání tvoří obrovská hala (230x80x240 m), do níž vtéká pět vodních toků, které všechny mizí v suti.

Střední Asie - nejzajímavější výsledky v roce 1981 bylo dosaženo v jihozápadní části Ghisarského hřbetu. Jeskynáři ze Sverdlovsk našli a prozkoumali 350 m hlubokou propast nazvanou Zindan. První klesání v jeskyni tvoří souvislá série studní 250 m hluboká. Dále 200 m meandr končí polosifonem, za nímž je slyšet zvuk vodopádu. Zde výzkum skončil. Vchod je ve výšce 3000 m n.m., vývěr v 1100 m n.m. Bylo dosaženo rádiového spojení mezi povrchem a bodem 300 m pod vchodem, kde je vápenec více než 300 m mocný.

Nedaleko od propasti Zindan objevili jeskynáři z Termopole slibnou planinu 12 km² v 3500 m n.m. Více než 80 propastí bylo změřeno do hloubek mezi 40 až 100 m. Většina z nich byla vyplněna sněhem a ledem vzhledem k tomu, že v zimě 1981 hodně sněžilo. Vývěry jsou o 1800 m níže.

BAHAMY

Lucavanská jeskyně byla prodloužena a je nyní nejdelším (dosud prozkoumaným) zcela zatopeným jeskynním systémem. 6. prosince 1981 družstvo sestávající z potápěčů Denise Williamse a Gene Meltona (oba členové NSS) prodloužilo prozkoumanou délku na 9.184 m. Výzkum pokračuje.

FRANCIE

Nový světový hloubkový rekord
Mezi 13. a 17. únorem 1982 překonali jeskynáři z klubu Vulcain světový hloubkový rekord v jeskyni Gouffre Jean Bernard, Sam'oens Haute Savoie. Konečný

bod -1455 m z r. 1981 byl překonán až ke 4. sifonu v - 1494 m, do něhož se nelze potápět. Jediná možnost zvětšení hloubky systému spočívá ve zdolání horního konce jeskyně nebo v nalezení vyšších vchodů. Expedice se zúčastnilo 15 jeskynářů vedených Ch. Rigaldiem.

ŠVÝCARSKO

Už asi 25 let provádějí jeskynáři z různých švýcarských klubů výzkum krasové oblasti na záp. straně Hohgant-Innerbergli. Avšak byly zde nalezeny pouze malé jeskyně ne hlubší než 120 m nebo delší než 320 m.

V říjnu 1980 objevili tři jeskynáři jeskyni K2 a dostali se v ní do malé eliptické chodby v hloubce 155 m. Ve výzkumu pokračovali v r. 1981; ukázalo se, že chodba s průvanem vede do více než 4 km chodeb (s těžko zdolatelnými místy, ale žádnými studnami), které vedou do hloubky 630 m.

V srpnu 1981 byl během menší akce nalezen další systém podobný K2. Byly prozkoumány a zmapovány více než dva km, je velká naděje na spojení s K2. To jsou dva nejvýznamnější švýcarské objevy posledních let.

MAROKO

Westminsterská speleologická skupina (Londýn) uskutečnila dvě třítydenní návštěvy marocké oblasti Ait M Hammed v srpnu 1981 a 1980. Ait M Hammed leží v n. v. 1600 m na severních svazích Vysokého Atlasu, asi 60 km na jih od Bení Mellal.

Osmičlenná expedice v r. 1980 se soustředila na prodloužení a mapování jeskyní Ifri n Taouia (do délky 2100 m) a Grotte du Caid (do délky 965 m), dvě významné vývěrové jeskyně této oblasti. Jedenáctičlenná expedice v r. 1981 objevila dalších 1,5 km chodeb v jeskyni Ifri n Taouia, takže celková délka je 3,6 km. Byl překonán nízký polosifon v hlavním toku, za nímž bylo 900 m nových chodeb. Ačkoli je voda v létě většinou statická, je tu mnoho důkazů, že jeskyně je v zimě zaplavována.

Ifri n Taguelmoust - další vývěrová jeskyně této oblasti, byla navštívena krátce oběma expedicemi, expedice v r. 1981 se dostala až ke konečnému sifonu po několika stech metrech hluboké vody a nízkého prostoru nad její hladinou.

USA

Eric Popoff a Jim Wolfe učinili významný objev v krasové oblasti Black Mountain Karst v Mramorových horách. Dostali se za malou plazivku v jeskyni Roto - Rooter Cave a našli vodní tok a kanon, kterým protéká velké množství vody. Může se jednat o podzemní odvodnění ze Super Sinku - 600 m dlouhé, 150 m široké a 90 m hluboké uzavřené deprese blízko vrcholu Black Mountain (Černá hora). Vývěry jsou situovány čtyři km od okraje Super Sinku a 580 m pod jeho okrajem. Výzkum pokračuje, ale nyní je přerušen podmetím přístupové cesty k Mramorovým horám. Columbine Crawl - nový hloubkový rekord USA - 453 m (výpočet v terénu), překonává hloubku 429 m z roku 1980 v Great X. Obojí ve Wyomingu. Nové objevy začínají úžinou, za kterou se někde i musí postupovat vodou o teplotě 2°C. Délka je 3 km. Průběh objevování je typický pro novou generaci amer. jeskynářů - nepromokavý overal, technika jednoho lana, akce začíná a končí na povrchu - bez bivaku.

Bad Medicine Cave - poblíž jeskyní Great X a Tres Charos. Vodní tok jeskyně Tres Charos pravděpodobně zásobuje jeskyni Bad Medicine, obě jeskyně odděluje vertikálně 300 m. Jeskyně má prostorné chodby, končí sifonem.

Moonray Cave - objevena v Montaně, nedaleko jeskyně Silvertip System. Hloubka asi 183 m, délka 1500 m; 6 studní od 12 do 46 m. V koncových partiích přechází poměrně nízké a úzké pukliny v prostornější chodby. Fisher Ridge Cave - v Kentucky (délka 8 km), zajímá tím, že sousedí s nejdelší jeskyní světa 344 km dlouhým Flint-Mammoth Cave System. Jeskynáři jsou přesvědčeni, že se s ní spojí.

MEXIKO

Nita Nanta - zkoumána během expedice v roce 1981, leží na planině Huautla. Expedice dosáhla hloubky

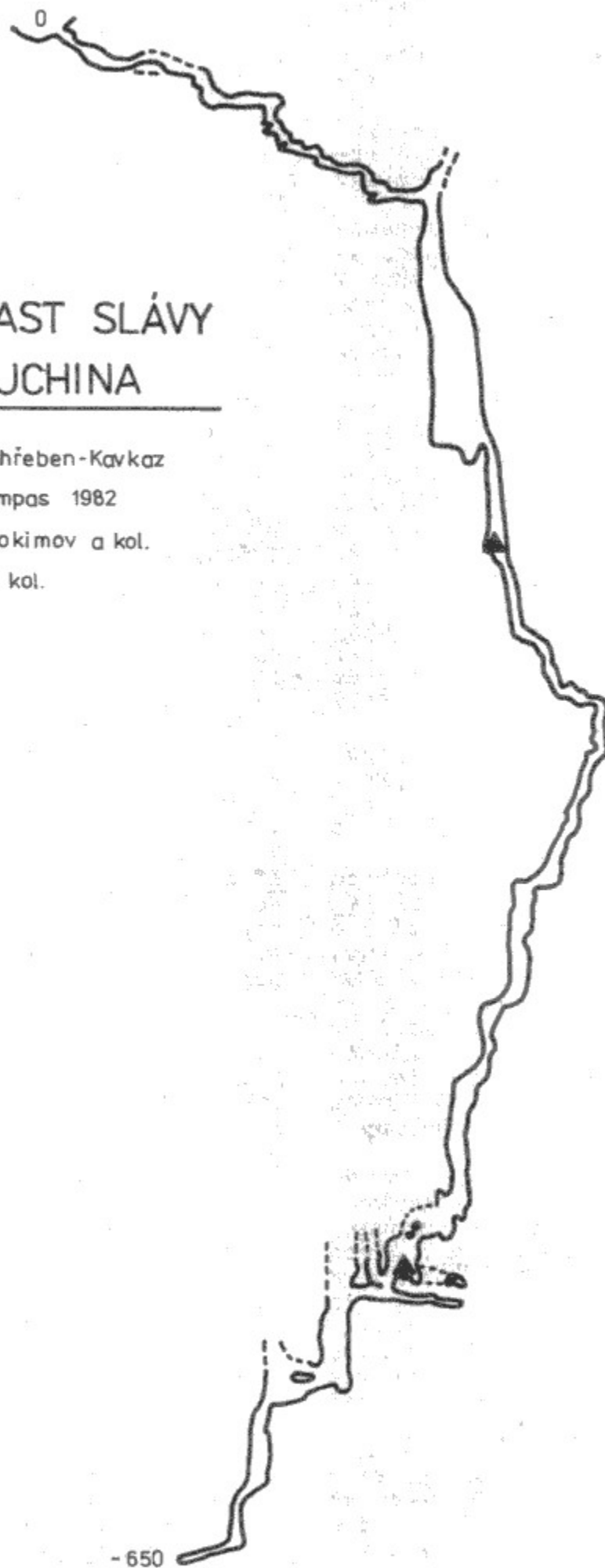
PROPAST SLÁVY PANTŮCHINA

Bzybský hřeben-Kavkaz

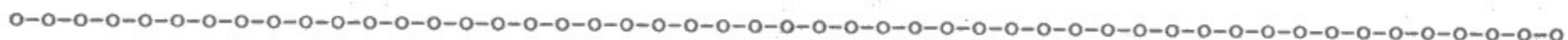
geolog. Kompas 1982

map. Jevdokimov a kol.

Wagner a kol.

0 50 100

NOVÝ ZÉLAND

Nový hloubkový rekord jižní polokoule
V době od 27. prosince do 9. ledna 1982 se podařilo expedici Novozélandské spel.společnosti (NZSS) do jeskyně Nettledbed Cave překonat zával na vzdálenějším konci známého systému. Za pomoci podzemního tábora v Salvation Hall (Hala záchrany) bylo v jeskyni dosaženo +626 m a zmapováno 16,2 km. Expedice v roce 1981 dosáhla +459 m a 12,9 km. Nettledbed Cave překonala jeskyni Bibima Cave(-494 m) v Nové Guinei a stala se nejhlubší na jižní polokouli. Nettledbed je také nejdelší novozélandskou jeskyní a skýtá mnoho možností další prolongace.

INDIE A NEPÁL

RAKOUSKO

Nejhlubší rakouské jeskyně:

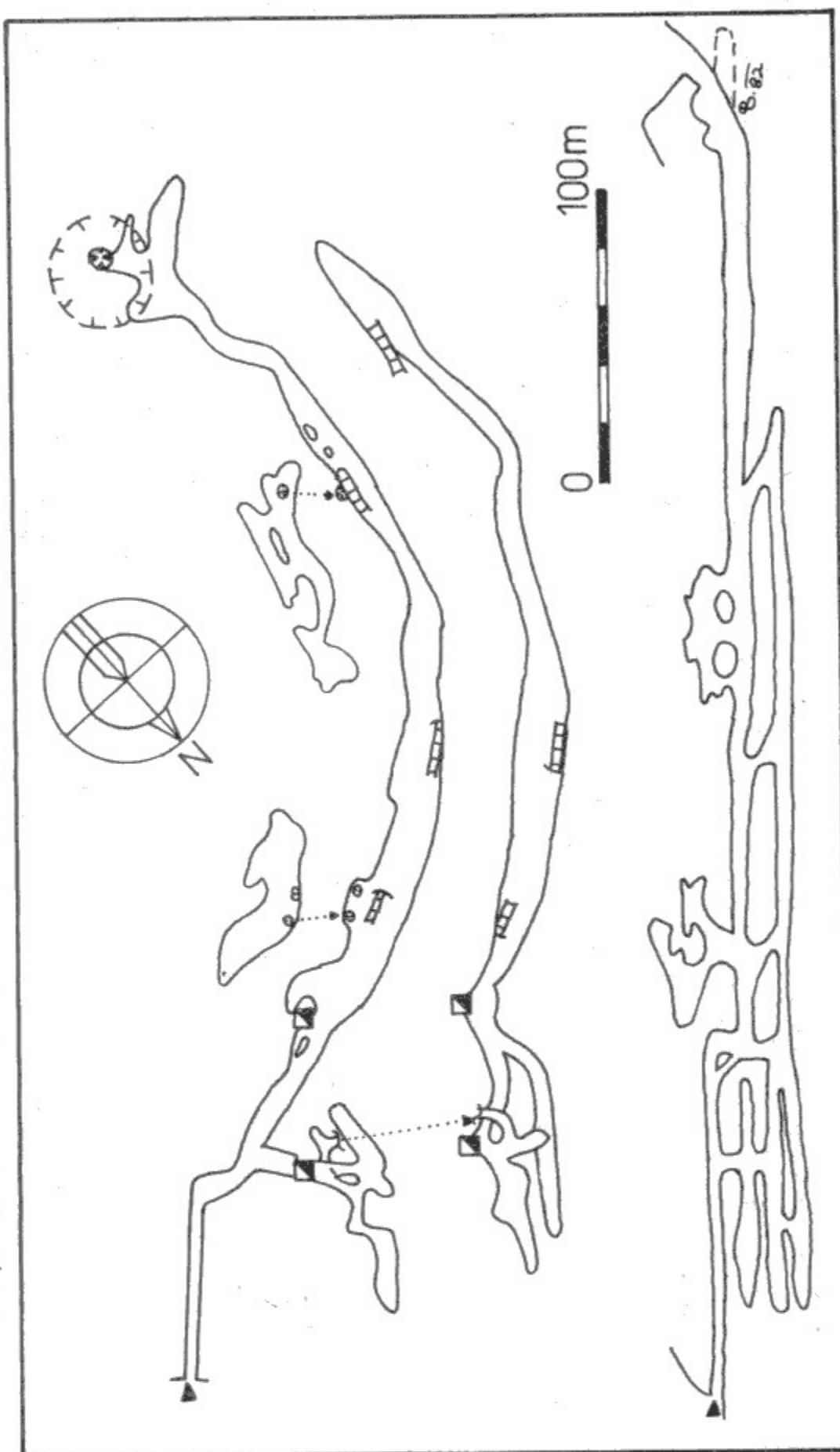
Neuhabsbrunnens Jägersknecht:		
1	Dachstein-Mammutthöhle	1.174 m
2	Schneeloch	1.101 m
3	Batmanschacht	1.100 m
4	Jubilaumschacht	1.100 m
5	Lampprechtschacht	1.024 m

Ota Brouk

podle Caving International č. 14

V letošním roce skončil komplexní výzkum jednoho z nejunikátnějších důlních děl v Čechách. Od roku 1973 prováděli členové speleologické skupiny Český kras ZO 1-01 ČSS průzkum podzemních dobytí na vápenec u Lorety poblíž Klatov. Práce byly zaměřeny na podrobné topografické mapování podzemních prostor, zhotovení jejich geologické a strukturní mapy; významná pozornost byla věnována zejména krasovým jevům, mikroklimatu a netopýří fauně v podzemí.

Lokalita Loreta u Klatov se nalézá asi 5 km JJZ od tohoto okresního města na úpatí oblého vrchu, který 538 m. Vchod do starých děl je situován ve stěně drobného jámového lůmku. Starý portál vchodu s letopočtem 1889 vede do systému podzemních dobývek ve

Podzemní dobývky na vápence obdržely svoje jméno podle bývalého majitele panství - hrabat z Kolowratů. Těžba vápence zde začínala snad již ke konci 18. století v úzkých drobných lomech, sledujících čoučku krystalického vápence. Byla to totiž jedna z mála příhodně položených vápencových čouček v okolí Klatov. Byla přístupna z úbočí kopce a ležela těsně u vozové cesty. Lomy využívaly jak přirozených výchozů vápenců, tak i drobných krasových depresí. Povrchové zásoby kamene byly však záhy vyčerpány a proto se majitelé panství rozhodli přejít na podzemní těžbu, což je rarita nejen v českých, ale i slovenských zemích.

Převážná většina krasových dutin v podzemí je velikostního řádu 0,5-10 m. Jedná se o korozí rozšířené mezivrstevní plochy, kanálky, stropní koryta, drobné dutiny, komíny, rozšířené dislokace i rozsáhlejší prostory. Většina prostor je kolmá nebo paralelní s průběhem čocky vápenců. Většina drobných dutin je zajiřovaná, popr.vyplněná sutěmi. Některé prostory jsou i volné. Jejich plošný rozměr převládá nad výškovým. V sv. části spodního a jz. části středního patra byly však zjiřtěny poměrně velké jeskynní dutiny. Jedná se o tunelovité jeskyně s průřezem o průměru do 2-2,5 m a celkové délky do 55 m. Jejich části jsou silně zajiřovány a založeny odpadem z těžby vápence. Stěny chodeb jeví znaky starobní, zastřené mo delace, postrádají jemnou morfologii a často jsou kulovité až polokulovité. Drobné dutiny doprovázející

Předloženy přehled výsledků byl sestaven podle materiálů z archivu skupiny Český kras, které vypracovali: geologie-P.Bosák, historie dobývání S.Tůma, P.Bosák, krasové jevy dokumentovali-J.Sýkora a S.Tůma a hodnotil P.Bosák, klimatologie a netopýří fauna -J.Červený, topografický podklad-J.Sýkora a S.Tůma. Na pracích v terénu i kamerálním zpracování se dále podílela řada členů ZO 1-01 ČSS, kterým děkujeme za obětavost. Dílčí výsledky byly publikovány řadou odborných sdělení.

1. Přechody hřebenových částí západních a centrálních Julských Alp, výstupy na vrcholy Triglav (2863), Prestreljenik (2494 m), hřeben Kaninu, V. Kanin (2567 m) a další. Seznámení se s glacio-

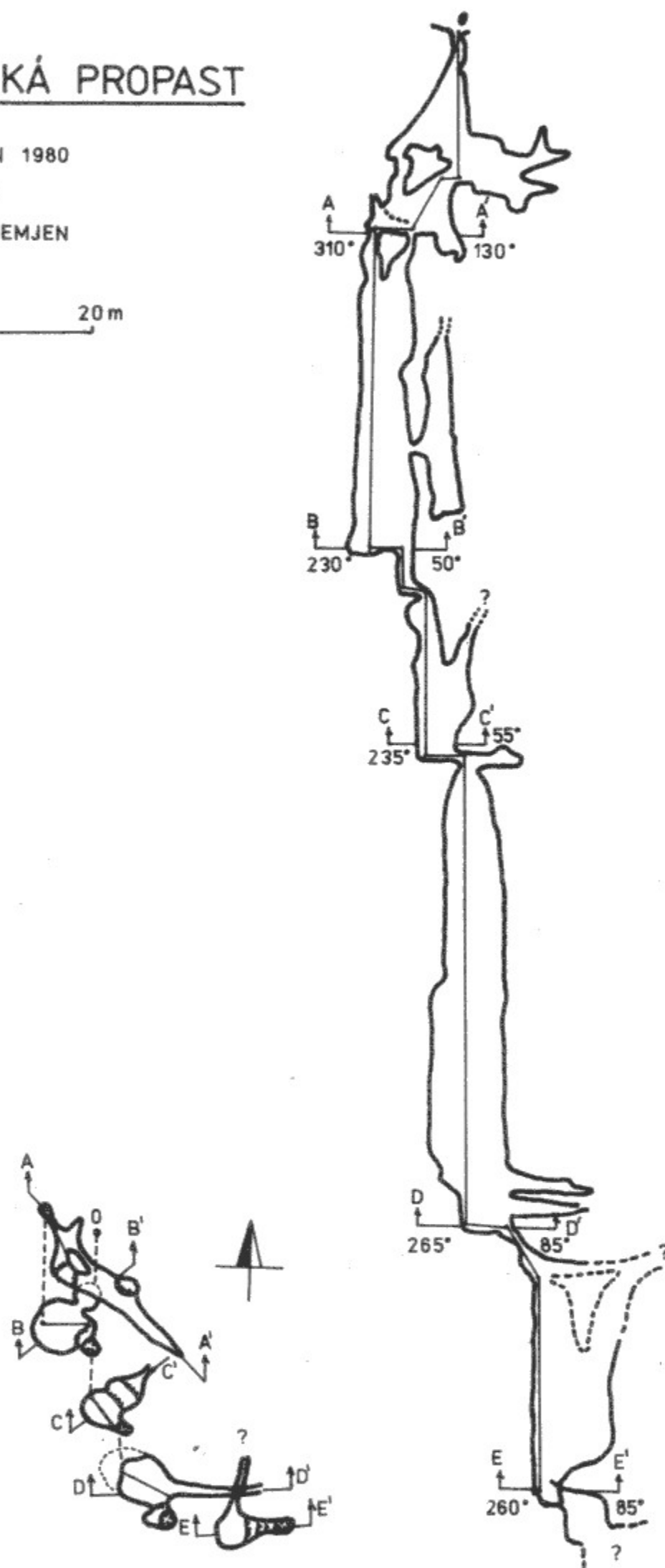
BOHUMÍNSKÁ PROPAST

BZYBSKÝ HRÉBEN 1980

GEOLOG. KOMPAS

MAP. WAGNER; DEMJEN

0 10 20 m

Rok 81 - kompletní topografická a geomorfologická mapa systému Emine-Bojir-Chasar a fotodokumentace nově objevených prostor (300 m). Zdolání propasti Kaskádná (-406 m). - Wagner, Sýkora

Dobrostranský kras se nachází 30 km jihovýchodně od Plovdivu a 12 km jižně od Asenovgradu. Byly navštíveny jeskyně Lednica, Topčika, Ghralupa, Gargina dupka a pořizena řada diapozitivů.

Střed zájmu bylo Cavtatské souostroví, ležící 12 km JV od Dubrovníku u městečka Cavtat. Navštívena jeskyně Kanicová. Další navštívené jeskyně byly v oblasti ležící v blízkosti vesničky Žuljana na poloostrově Pelješac.

Cílem expedice bylo studium freatického krasu v oblasti severní Floridy a účast na 8. mezinárodním speleologickém kongresu v Kentucky a na významných před a po kongresových akcích.

Studium krásového fenoménu pohoří Sierra de Tolox v jižním Španělsku se zaměřením na geologii, morfologii, hydrogeologii a biologii krasu. Sestup do jeskyně Sima G.E.S.M (-1077 m). Návštěva jeskyně Pierre Saint Martin a na Vercorse Georga Marbacha

Návštěva krasových oblastí severní Afriky. Se-
stup do propasti Anou Bousil (-505 m).

Základní průřzum krasové planiny Koržan Tau v Talaském hřebetu, spojený s podrobným geologickým a geomorfologickým mapováním celé planiny. Prolonga ce propasti Ulučurskaja (-300 m) nacházející se uprostřed plató.

Sestup do propasti Vecsembuk (-245 m) na Dolném
vrohu a výzkum některých významných propastí.

Společně s anglickými jeskyňáři návštěva vý-
znamných krasových oblastí.

Sestup a průzkum jeskyně ležící v Bukových horách poblíž Miškolce.

Výzkum a dokumentační práce na Bzybském hřbetu
Zkoumané jeskyně:
Propast Orcus (-163 m), Bzyb - gagrská antiklinála,
Permská propast (-164 m), jižně od hory Abac,
Propast Kr - 16 (-170 m), rajon hory Chipsta, výzkum nedokončen.
Jeskyně Pod košem (-30 m), Antiklinála Ačmarda
Jeskyně Spěhová - " - -"
Slávy Pantuchina (-650 m) - " - -"
Při průzkumu byly vybudovány dva výzkumné tábory
a práce v podzemí trvala 5 dní.

Nakonec, relativně malý počet velkých jeskyní má specifický způsob vzniku - napájením z močálů (sádrovcové jeskyně Piného - Kulojského plata - Konsti

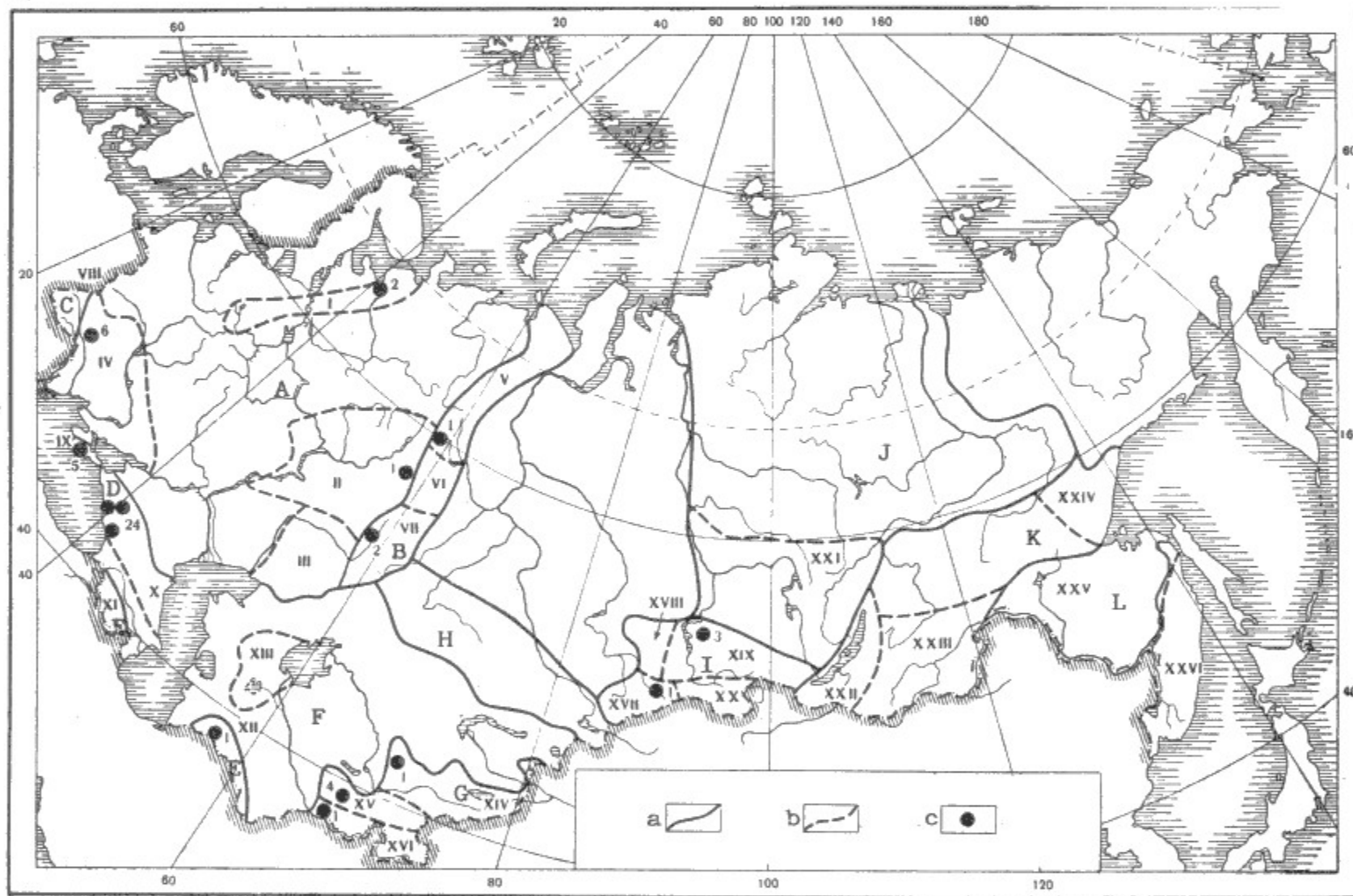
Poloha uvnitř hydrogeologické oblasti. Baz výjimky všechny velké jeskynní systémy se vážou na současné nebo bývalé povrchové toky nebo nakupení sněhu a ledu. Rozkládají se ve sběrné oblasti podzemních vod a morfologicky představují ponory pohlcující koncentrovaný odtok vod (ponorová j. Voroncovskaja, propasti Sněžná, Nazarovská, Kijevská); v oblasti pohybu (tranzitu) podzemních vod morfologic-

Jedním z faktorů, určujícím intenzitu působení eroze na krasový systém je značná proměnlivost rychlosti proudění podzemních vodních toků mezi obdobími sucha a povodněmi, která způsobuje změny jejich kinetické energie (úměrně ke čtvrté rychlosti) i odnosové schopnosti (úměrně k šesté mocnině rychlosti). Ve velkých krasových jeskyních SSSR se rychlost vody může měnit v rozpětí od 0,01 do 10 m/sec. a průtok od 0,001 do 15 m³/sec. To způsobí zvětšení kinetické energie za povodní 10⁴× a odnosové schop

Charakter výplní. Velké jeskynní systémy a rovněž i menší jeskyně, které k nim patří svou genezí, mají nejširší spektrum výplní zahrnujících všechny možné druhy výplní. Známá fakta umožňují s určitostí zařadit všechny velké krasové systémy SSSR i - soudě podle zahraniční literatury - celého světa k morfogenetické třídě korozně - erozních krasových jevů. To dává možnost vydělit z množství krasových prostor různého původu geneticky stejnorodé podtypy pro které je třeba vypracovat podrobnější morfologickou klasifikaci. Právě v tomto směru v současnosti pracují sovětští speleologové.

B.N. Dubljanskij,
+ B.B. Iljuchin

překlad: AMK

Speleologické země: A - Východoevropská, B - Uralská, C - Karpatská, D - Krymsko-Kavkazská, E - Předoažská, F - Turanská, G - Pamiro-Tanšanská, H - Turgajsko-Kazachstanská, I - Altajsko-Sajanská, J - Středosibiřská, K - Bajkalo-Stanovaja, L - Dálnovýchodní.

Speleologické oblasti: I. - Valdajsko-Kulojskaja, II - Kamsko-Srednebolžnaskaja, III - Prikaspijskaja, IV - Dněstrovsko-Pričernomorskaja, V - Severo-Uralskaja, VI - Středněuralská, VII - Jižněuralská, VIII - Východokarpatská, IX - Krymská, X - Velkého Kavkazu, XI - Náhorně-Armenská, XII - Turkmeno-Chorosanskaja, XIII - Ustjurto-Mangišlaskaja, XIV - Tjaňšanskaja, XV - Gisapsko-Alajskaja, XVI - Pamiro-Tadžikskaja, XVII - Altajská, XVIII - Salajro-Kuzněckaja, XIX - Sajanská, XX - Tuvinskaja, XXI - Leno-Jenisejskaja, XXII - Bajkalská, XXIII - Zabajkalská, XXIV - Džug-džurskaja, XXV - Priamurskaja, XXVI - Přímořská.

Vysvětlivky: a - hranice speleologických zemí, b - hranice speleologických oblastí, c - poloha velkých krasových dutin nebo skupin (arabská číslce vedle koleček znamená kolik velkých dutin je v uvedené oblasti).

Rudická propast

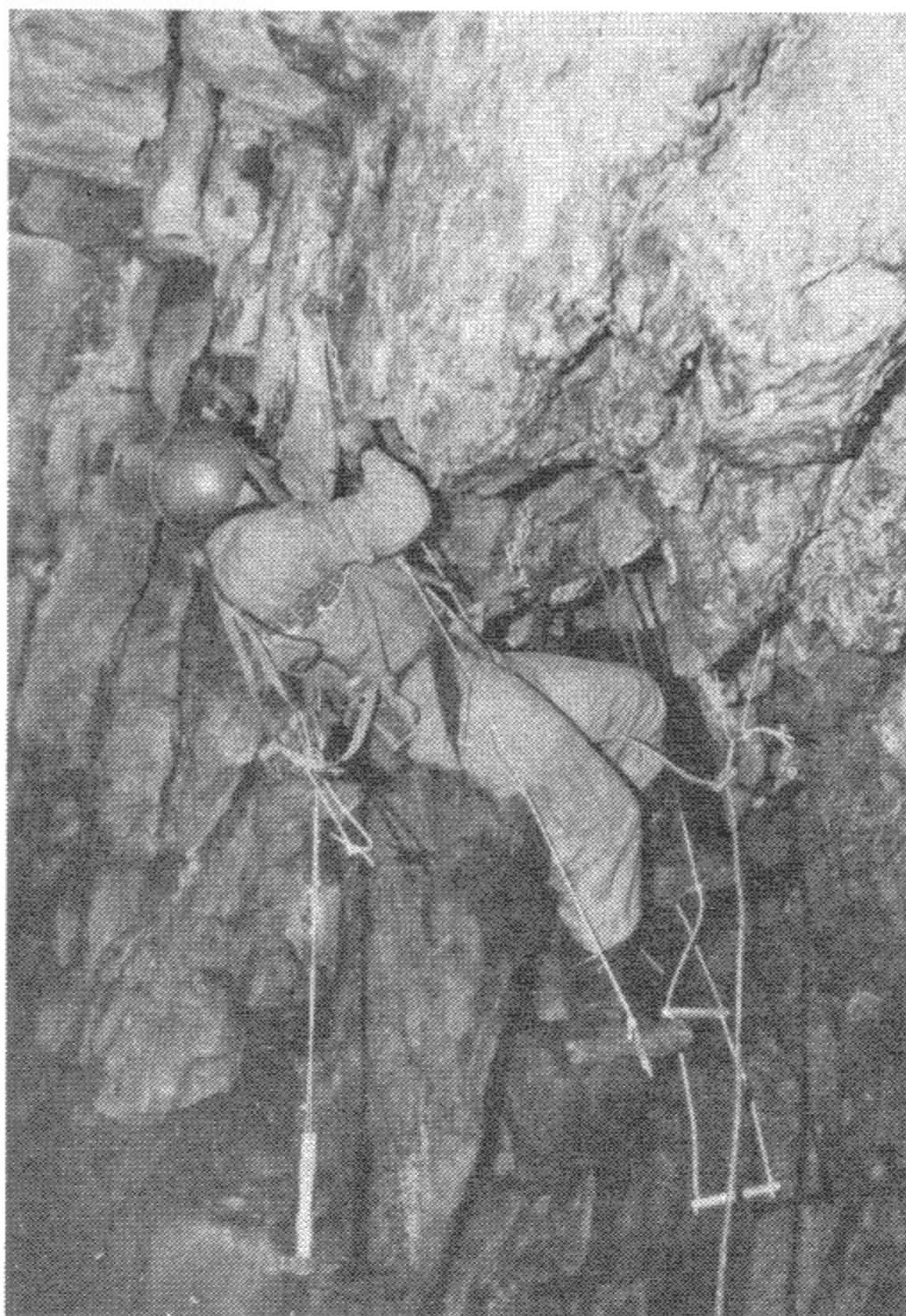
V posledních letech se členové ZO ČSS ČKD Blansko zabývají průzkumem těžko dostupných komínů v systému Rudického propadání. Bylo dosaženo několika zajímavých výsledků. Jako prvním místem lezeckého průzkumu se stal komín u Kašny. Po několika náročných akcích se podařilo vystoupit do výšky 146 m, kde byl uzavřen kamennou sutí. Zjistilo se, že k povrchu zbývá jen několik metrů. Určilo se přibližné místo na povrchu a společně se správou CHKO Moravský kras se provedlo přesné zaměření pomocí radiomajáku. V zjištěném místě se prokopala šestimetrová kamenná zátka a podařilo se napojit na volné prostory komínu. Vznikla tak 153 m hluboká propast, měřená k hladině vody v řečišti u Kašny. Vchod leží 200 m jihovýchodně od Rudice. Hlavní směr propasti je na puklině SZ - JV. Vstupní patnáctimetrová šachta ústí do labyrintu horizontálních chodeb. Pokračování k hladině vody vede přes pět asi desetimetrových stupňů, které navzájem oddělují těsné úžiny. Dojde se až k 80 m hluboké vertikále, vyúsťující u Kašny. Stěny poslední studny jsou silně korodované a kameny často ohrožovaly výstup. Krápníková výzdoba je zde poměrně malá. V horní části jsou stěny chodeb pokryty hlinitými sedimenty. Propast má sloužit jako nouzový východ v případě zvýšení vodní hladiny v podzemí. V březnu 1982 byla dokončena mapová dokumentace propasti. Celková délka všech chodeb je 300 metrů.

Komín za Floriánkem

Leží ve staré části Rudického propadání asi 100 m za Kašnou. Ve stropě hlavní chodby, kterou protéká Jedovnický potok, je ve výšce 15 m dvojité ústí mohutného komínu. Jedná se vlastně o dva komíny vedle sebe, které jsou navzájem propojeny. Levý Vedlejší komín je 5 m dlouhý a 0,5 - 2,0 m široký, stěny jsou pokryty nánosem hlíny. Vystoupilo se jím do výšky 60 m, kde byl ukončen třemi neprůleznými kanály a oknem, vedoucím do Hlavního komínu. Ten má čočkovitý půdorys 2-3 m široký a 3-7 m dlouhý. Delší rozměr je na puklině SZ-JV. Do výšky 80 m od hladiny vody je zcela kolmý, v horní části se zužuje a je neprůlezný. V SZ stěně, ve výšce 60 m, je okno do Balvanité odbočky. Jedná se chodbu zaplněnou sbory balvanů, jež po několika metrech přechází v těsný komín. Ve výšce 30 m je uzavřen sutí. 10 m nad ústím Balvanité odbočky je hlavní pokračování komínu. Přes devítimetrový stupeň a úžinu se dostaneme k třináctimetrové vertikále. Její stěny jsou silně erodovány, v horní části dochází k rozdělení komínu. Levá část je 30-70 cm široká, 4 m dlouhá a ve výšce 10 m končí neprůlezným profilem. Celková výška komínu, měřeno od hladiny vody v řečišti až po nejvyšší bod v Sintrové síni je 110 m.

Sintrový komín

Jeho ústí je asi 10 m nad řečištěm, téměř naproti výše popsanému komínu. Do výšky 36 m je kolmý, 3 m široký a 6 m dlouhý. Směr v jeho podélné ose je SZ-JV. V horní části přechází v šikmou chodbu se dvěma šikmými úžinami a několika stupni. Chodba končí ve výši 58 m neprůleznou puklinou, ze které vytéká slabý vodní přítok. Ten vytvořil na kolmých částech krápníkové vodopády a na horizontálních a šikmých

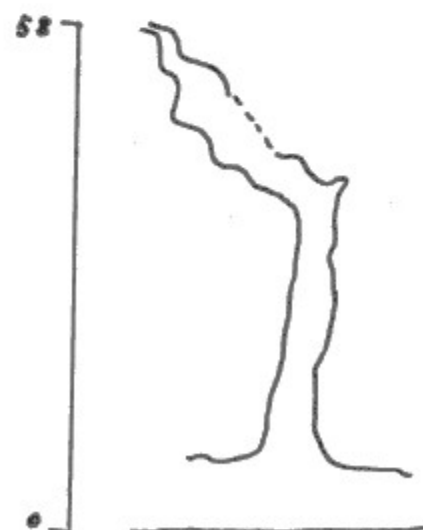

Snímek I. Baláka nám přibližuje obtížnost slézákomínů v Rudickém propadání.

chodbách sintrové hrázky a podlahové sintry. Celá krápníková kaskáda sahá až k hladině vody v řečišti.

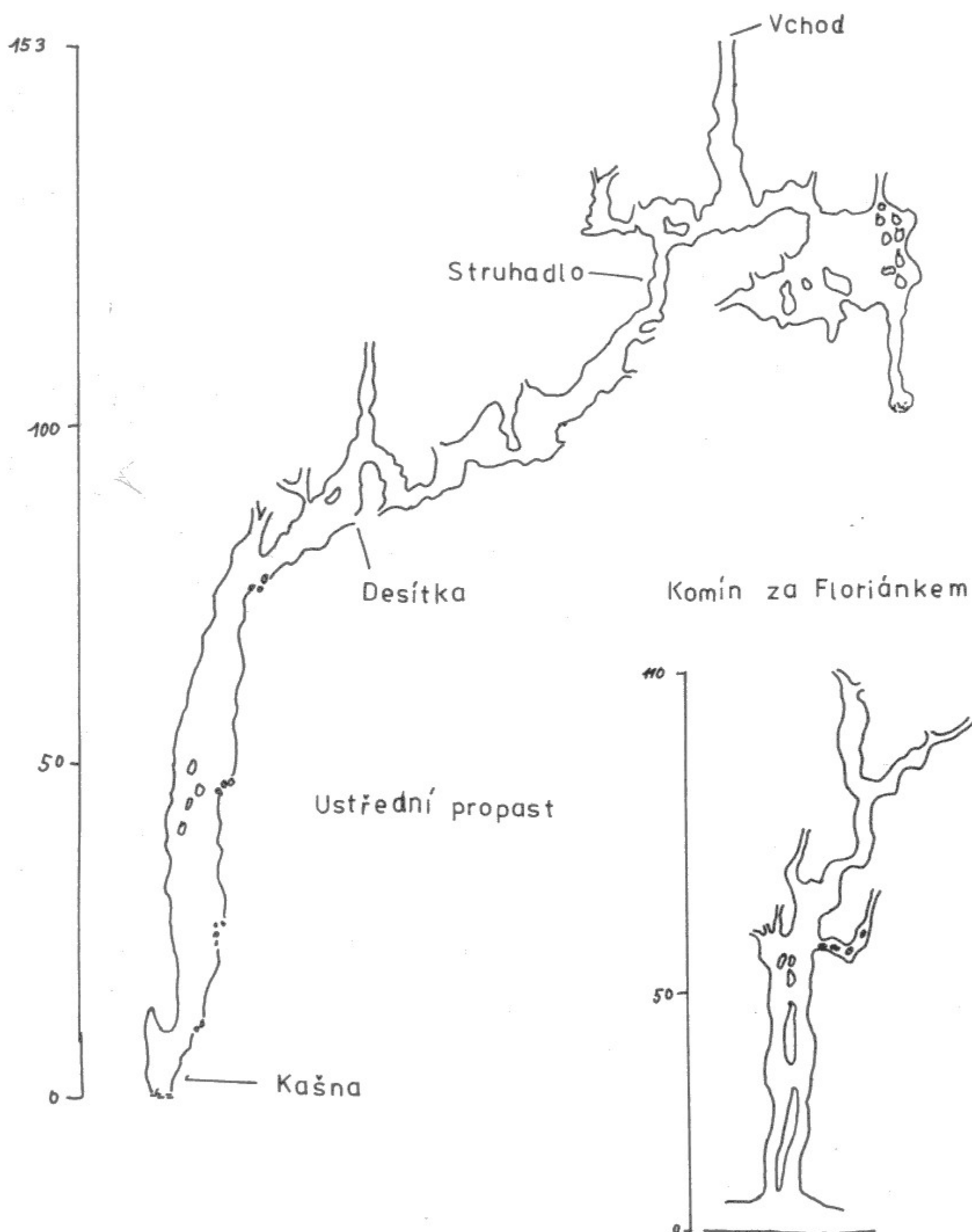
Lezení vertikálních a převislých částí komínů je ztěžováno blátivým nánosem a malou členitostí stěn. Používá se všech druhů horolezeckých skob, největší uplatnění mají krátké, tenké a jedničkové skoby. V některých místech se musí používat vklíněnců, závěsných háčků a nýtů.

Sintrový komín

Alois Nejezchleb, ZO ČSS 6-04

RUDICKÁ PROPAST

Panoráma horní části skalního města Čufut Kale poblíž Bachčisaraje

Přijali jsme nabídku Ing Lumíra Pecolda, že nám zprostředkuje výpravu do jeskyní na Krymu, při které se též zúčastníme oslav 25. výročí organizované speleologie v SSSR, konaných v Simferopolu.

Z Prahy jsme vyrazili 29.4.1983 do Ostravy, kde nás čekal Lumír, Galo a dva gazíky. Rychle jsme přeložili věci a přepřáhli vrchovatě naložený vlek od škodovky, která jej přivezla z Prahy. A honem jsme pospíchali směr Košice a hraniční přechod do SSSR. Když jsme vyjeli z Ostravy počínalo svítat. Spěch byl na místě, neboť jsme nevěděli zda bude na 1. máje hraniční přechod otevřen a nakonec každá získaná hodina na cestě, znamenala o to více času na jeskyně.

Odpoledne jsme již byli v Užhorodu. Jelo nás celkem osm a byli jsme rozděleni vždy po čtyřech na jeden gazík. Věci uvnitř byly tak uspořádány, že vždy dva mohli spát, zatím co řidič a spolujezdec se věnovali jízdě. Zkuste spát v poskakujícím gazu na zadních sedáčkách, či na hromadě matroše. Zjistíte, že se vám to podaří nejdříve po jednom dni jízdy. S přibývajícími kilometry nám přibývalo i zážitků. Nejdříve jsme na pokraji Užhorodu obdivovali převrácený kamion, který byl ve stejnou dobu s námi odbavován na státní hranici. O chvíli později jsme zírali kolik lze uvést na nákladáku tiskárenského papíru.

Zastavili jsme za Užhorodem a pořádně se najedli. Každý měl od hranice v sobě jen několik porcí zmrzliny,

nám chutnala, byla levná, dobrá a všude. Před námi byl náročný úsek cesty.

Čekalo nás překonat Karpaty po úzkých, kamenitých a nedobrých silnicích. Jsou poznamenány poměrně hustou nákladní dopravou. A své tu přidá i výškový rozdíl.

To již nastupovala noc.. Jak jsme sjeli z kopců, tak nás opět čekaly slušné silnice, místy až s třemi jízdními pruhy v jednom směru. Ale pozor. Tam kde silnice vedla na most se všech šest jízdních pruhů obou jízdních směrů sbíhalo do jednoho a půl. Na to nás již předem upozorňovala výrazná dopravní značka. Je to ještě pozůstatek po válce, kdy rychlá obnova narušených komunikací byla možná jen tímto způsobem. Však se také již řada těchto úzkých mostů rozšiřuje.

Do Lvova jsme dorazili za hluboké noci a po dalším zážitku z cesty. Když jsme se blížili po široké a osvětlené silnici k městu, byl před námi náhle v takovém dolíku kus neosvětlený a za ním se zase svítilo. Než jsme se stačili rozkoukat, cítíme, že s celým gazíkem i s vlekem plujeme vzduchem. Bác a skáče kupředu. Prostě silnice náhle končila. Žádná značka ani prkno přes cestu. Najednou půl metru do jámy, kde byl rozhrnutý makadam, jako podklad pro novou silnici. Bác, druhá rána a vedle přistál druhý gazík. Když jsme projeli asi kilák stavenišťem, tak silnice zase normálně pokračovala až do města. Nakonec místní to znali a na silnicích v SSSR se normálně v noci nejezdí. To jezdí jenom milice, armáda či sanitky.

Cestou nemůžeme ani za tmy zabloudit. Silniční značení je dobré a na všech křižovatkách a na dlouhých silničních úsecích je stanoviště hlídky milice. To poznáváme když nás první hlídka staví. Nechávací nás jet i v noci a předávají si nás. Potom již u některých stanovišť kontrolují jenom SPZ. Tento systém chápeme druhý den když po mnoho desítek kilometrů je právě hlídka GAI pouze jediným co na silnici potkáváme. Několik ojedinělých vozidel. Žádná stavení. V případě potřebné pomoci, při nehodě a pod. těžko budete na silnici hledat telefon. Pomoc můžete získat právě od hlídky GAI a tak je nutné aby jste věděli, kde ji nalézt. Proto také jsou podél silnice velké značky, které vás na stanoviště upozorňují.

Když nás zastihlo ráno za Lvovem, byl 1. máj. Nejdříve jsme jeli dlouhý úsek širokou a zcela prázdnou silnicí a po desítky kilometrů naším společníkem bylo několikanásobné stromořadí kde na topolech dosud bez listí bylo jedno hnízdo vedle druhého a velké množství ptáků. Byla to hnízdiště vran. Zírali jsme s očima na vrch hlavy, něco takového nikdo z nás dosud neviděl. Mezi ptáky jsme viděli i četné straky, ale zase v množství, které nás uvádělo do vytržení.

Dopoledne projíždíme několika menšími městy. Potkáváme prvomájové průvody. Všichni nás srdečně pozdravují. Téměř každý milicionář, kterého potkáváme nás zastavuje. Nejdříve zjišťuje odkud jsme a potom nás zdraví u příležitosti svátku a přeje nám šťastnou cestu. Je to milé, ale cestovní tempo se značně snižuje. Nakonec již jenom zvolníme na jízdu krokem a při ní si vyměňujeme přání.

Odpoledne jsme v Kijevě. Po krátké přestávce, kdy se rozhlížíme po městě, opět usedáme do gazíků a pokračujeme v cestě. Ještě za světla v Poltavě tankujeme a mezi Poltavou a Charkovem nalézáme v atlasu odbočku, která nám po cca 50 km jízdy ušetří téměř 360 km po hlavní trase. Tím, ale předjíždíme hlášení miličních hlídek a objevujeme se na stanovišti hlídky, které ještě o nás nedošla hláška. Po delší diskusi se vše vysvětluje a můžeme zase pokračovat v cestě. Protože je však noc a počet ujetých kilometrů je ohromný, požaduje na nás GAI přerušeni cesty a odpočinek. Vjíždíme na úhor vedle silnice a na tři hodiny všichni uléháme.

Před dalším městem zastavujeme na odpočívadle, čerpáme vodu a chystáme se pořádně posnídat. Před ranním deštěm se schováváme pod památník, který tvoří

velké nákladní auto z války, na mohutném podstavci. Když dovaříme snídani je před námi poslední úsek cesty do Simferopolu. Je druhého května a je zde již patrné, že se blížíme k jihu - k moři.

Prakticky naše zastávky byly většinou pro čerpání benzínu, doplnění vody a nákup zmrzliny - tu lze opravdu koupit všude a velmi dobrou. Projíždíme Novoalekseevkou a po naší levé straně za chvilku vidíme Azovské moře.

Na příhodném místě zastavujeme a po několika hodin odpočíváme na písku mezi lasturami. Na koupání to právě není. Mělčina se táhne daleko do moře a ve vodě je plno všelijaké žouzele a rostlin. Přesto to je po naší dlouhé cestě balsám.

Vyjíždíme a těšíme se, že po pár hodinách budeme u cíle naší cesty. Avšak změna. Po několika kilometrech Lumírův gazík začíná bruslit. Levé zadní kolo je špatné. Tu dlouhou cestu nevydržel disk kola, rozpadl se a pochopitelně duše i guma vzaly za své.

Nasazujeme rezervu a pro oba gazy nám zbývá jedno rezervní kolo dohromady. Poslední stovky kilometrů a vjíždíme do svátečně vyzdobeného Simferopolu - metropole Krymu.

Po krátkém kličkování ulicemi města zastavujeme před klubovnou simferopolských speleologů. Lumír odchází telefonovat Sašovi a ostatní zatím konají výpravu do blízkého obchodáku.

Když se setkáváme s místními speleology, je již večer. Vykládáme věci z gazíků do klubovny, která se rovněž stává naším přístřeším.

Ve dnech 3. a 4.5.83 setrváváme v Simferopolu. Proběhla naše registrace. Věnujeme se prohlídce města, která je spojena s nákupy suvenýrů. Téměř každý si kupujeme v obchodě s cizojazyčnou literaturou některou z našich knih, které jsou doma rozebrané. Navíc i cenově výhodnější. A tak každý kdo máme doma malé děti s radostí kupujeme knihy pro nejmenší. Někdo zase si udělá radost náradím, ale největším potěšením jsou pro nás malé benzinové vaříče.

Navštěvujeme i místní tržnici, zavítáme do místní pivnice. Několik jedinců neodolá a ochutnává na ulici u cisterny kvas.

Také obdivujeme dva druhy poštovních schránek. Zjišťujeme další praktické zařízení. Do jedné schránky se hází místní pošta, která má být doručena v obvodu města. Do druhé zase pošta do vzdálenějších míst a do ciziny.

Chutná nám místní pepsikola, která je asi za naše 2,40 Kčs. Nalézáme zde i slušné pivo z místního pivovaru, kte-

ry zde byl postaven čs. odborníky a zatím pracuje ve zkušebním provozu s čs. personálem.

5.5.83 vyrazíme ze Simferopolu na prohlídku skalního města Čufut Kale,

Uspenského monastýru a Bachčisaraje. Obdivujeme prostory skalního města,

ale i výzdobu monastýru a při zpáteční zastávce v Bachčisaraji také palác

místního sultána, městu i harem. Také vidíme pověstnou Bachčisarajskou fontá-

nu. Ta nás trochu zklamala svým poměrně

malým rozměrem. Očekávali jsme spíše monument. To však neubírá nic na její

hodnotě. 6.5.83 jsme zcela věnovali přípravě

gaziků na zítřejší cestu do terénu. By-

lo třeba u jednoho vyměnit upálený ven-

til a řada drobných oprav.

7.5.83 vyrazíme na krasové plato Čatyr Dag, kde ještě večer sestupujeme

do jeskyně Emine Bojir Chasar. Chceme

si prohlédnout tzv. starou část jeskyně. V roce 1970 zde byla objevena ještě

spodní část jeskyně - nazývaná Emine

Bojir Chasar Nižnyj. Vstup, který je tvořen malým úzkým průlezem, je uzavřen

betonovou zátkou.

Já jsem se musel z poloviny cesty vrátit z jeskyně na povrch, neboť me

zdolala ta rychle nastupující a i rych-

le pomíjející choroba s vysokou horeč-

kou. A tak zatím co kluci dole filmova-

li, já jsem byl v opuštěné salaši a

prodělával intenzivní léčebnou kúru. Druhý den byl věnován návštěvě jes-

kyne Učunžu, kde se také filmovalo. Já

jsem zaháněl horečku povrchovou exkurzí

po planině, kde jsem obdivoval krasové

jevy jako např. Bezodnyj koloděc -

mohutnou stometrovou šachtu, která se

otvírá z velíkánského závrtu. Na vlast-

ním platu Čatyr Dag je velmi mnoho míst,

která by po důkladném, ale i časově ná-

ročnějším průzkumu, vydala mnoho nových

objevů. Večer jsme se opět vrátili do Simfe-

ropolu. 9.5.83 vyrazíme do jeskyně Kizil -

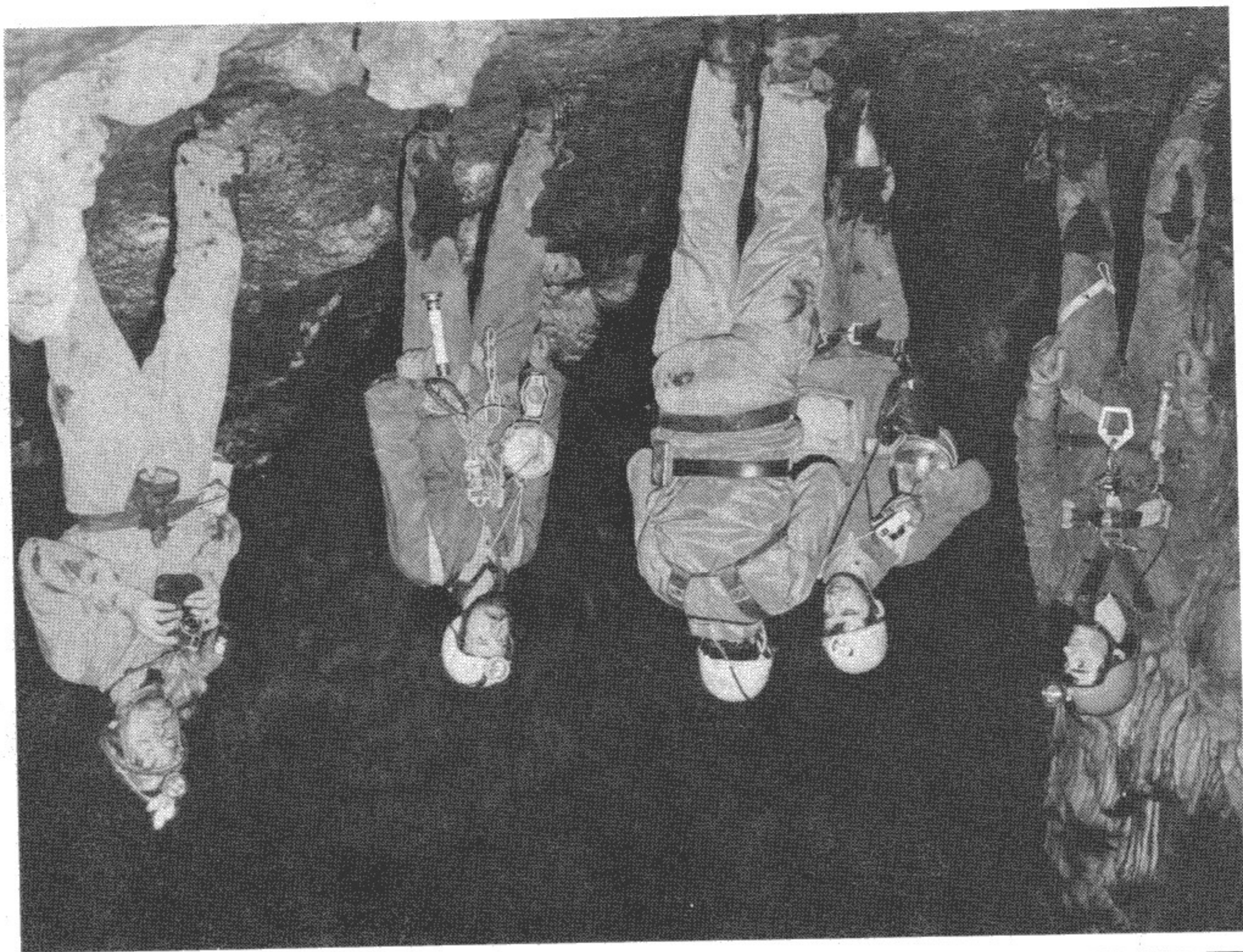
Koba (Červená jeskyně), která byla

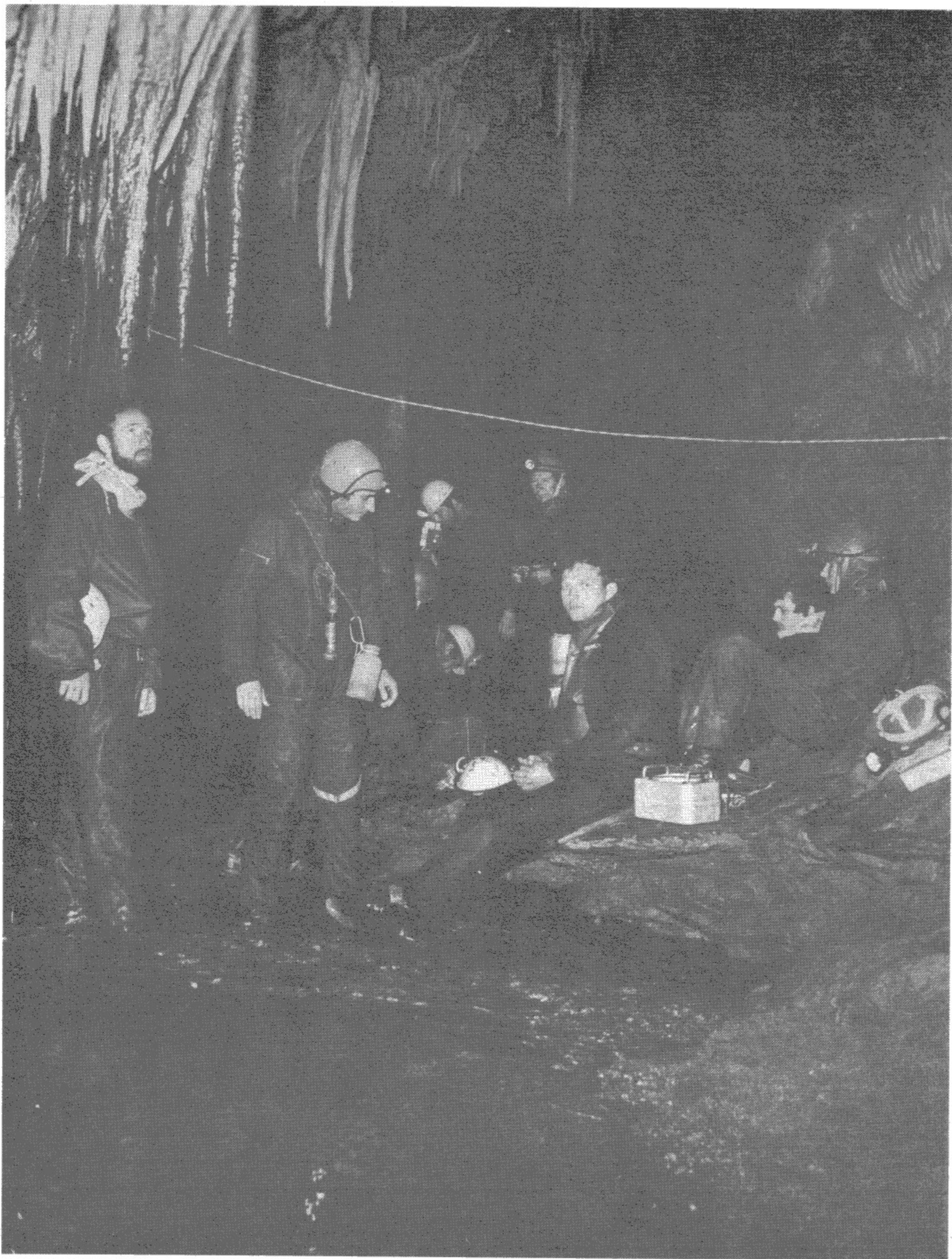
dlouho nejdelší vápencovou jeskyní SSSR

(Nyní je nejdelší propast Sněžná) jeskyně Kizil - Koba je vytvořena v

masivu Dolgorukovského plato, který

představuje rajon o ploše 119 km. její délka činí 13,1 km, převýšení 135 m

Snímek zachycuje účastníky v Kizil Kobě při odpočinku

Před výpravou do jeskyně Kizil Koba je zapotřebí vodotěsně zabalit veškeré fotopřístroje, filmovou kameru a pokusit se i o ochranu akumulátorů pro halogenové světlo. Také účastníci výpravy se musí připravit na delší pobyt ve vodě. Jeskyně je totiž celá protékána podzemní říčkou a při průniku do nitra masivu, je nutné proplavat několik sifonů. Naši hostitelé nám ochotně nabízejí gydrokostjum - oblek z gumy s kapucí, který vám zajistí relativní sucho. Protože se však snadno může protrhnout, obléká se pod overal. Všichni však oceňují jeho přednosti, jenom Mojmir byl poněkud zklamán. Uvnitř jeskyně si stáhl z hlavy kapuci a ve snaze předběhnout Milana, udělal krok vlevo. Hej hola, na hladině zbyla chvíli jen kola. Potom vystrčil Mojmir hlavu z vody podzemního jezera. Škrábal se ven. Před ním však na hladinu vyběhlo něco bublin výměnou za vzduch v gydrokostjumu. Oblek, který jej měl chránit před vodou, mu nyní všemožně bránit dostat vodu z obleku.. Nakonec i tak lze sbírat zkušenosti.

Z návštěvy jeskyně se podařilo natočit film, který věrně vystihuje charakter jeskyně i problémy návštěvníků.

Celé dopoledne 10.5. se odpočívalo. Odpoledne nás zavedl Saša Kozlov do jeskyně Aljošina voda, kterou objevili prokopáním vyvěračky. Po poměrně krátké vstupní části, kde se postupuje suchou chodbou, následuje zatopená část několika set metrů, přístupná pouze potápěčům. Když vstupujete do této jeskyně, tak zákonitě obdivujete množství vykonané práce při průniku do podzemí.

V podvečer se vracíme zpět do Simferopolu.

11.5. vyrážíme nejdříve na exkurzi do Velkého kaňonu a pozdě odpoledne vyjíždíme na okraj plata Aj - Petri, kde táboříme.

Prohlídka Velkého kaňonu stojí za to. Kaňon, ležící na severní straně plata Aj - Petri, dlouhý asi 5 km, má přes tři sta metrů vysoké skalní stěny - místy od sebe vzdálené 3 - 6 metrů. V poněkud mírnějším stoupání se škrábeme vzhůru na jeho levou stěnu. Škoda, že pohledy do kaňonu jsou proti ostrému slunci a tak nelze udělat pěkné fotky.

Když se po výšlapu za krásami kaňonu vracíme opět ke gazíkům, směřují naše myšlenky na planinu Aj - Petri, neboť víme, že zde leží propast Kaskád-naja. Rádi bychom do ní sestoupili.

Nocujeme u rybníčku na okraji planiny. Těžko se nám usíná, neboť zde dělají děsný bengál žáby.

Ráno 12.5. dopoledne podnikáme auto-

mobilovou exkurzi po planině Aj - Petri.

B.N. Dubljanskij, předseda sovětské speleologické organizace, při projevu na slavnostním zasedání u příležitosti 25.výročí organizované speleologie SSSR

V předsednictvu slavnostního shromáždění k 25. výročí organizované speleologie v SSSR - 25. výročí založení speleologického klubu v Simferopolu, zasedli představitelé ústřední sekce speleologů, speleologického klubu v Simferopolu, hosté z ústředního výboru pro turismus a exkurze USSR a další hosté. Zleva: Víta, vedoucí skupiny z Jalty, B.N.Dubljanskij, předseda ústřední sekce, nestor speleologů B.Papalin, Saša Kozlov, předseda speleologického klubu v Simferopolu, a další funkcionáři.

Projíždíme po planině mezi závrtý. Nezastavujeme. Z gazíku není právě nejlepší výhled. Občas míváme anténí stožár nebo některé z navigačních zařízení černomořského námořnictva. Nakonec zastavujeme na okraji velikánské deprese. V boku leží ohromný závrt. Když přicházíme blíže, zjišťujeme, že je v něm velké ústí jedné ze zdejších nejhlubších propastí na Krymu - leží před námi propast Kaskádnaja.

V bočním zářezu je dosud zbytek sněhu.

Od jícnu propasti Kaskádné se vracíme terénem zpět na cestu. Pokračujeme na okraj planiny k památníku a před námi se rozprostírá pobřeží Černého moře. Hledíme dolů z více než tisícimetrové výšky na úzkou klikatící se silnici do Jalty - cíle našeho dnešního putování. Čeká nás tolik serpentín, co je v roce dní, než dojedeme dolů do města. Tam také setrváme přes noc i po další den. Mezitím do Simferopolu přijíždí výprava z Orcusu Bohumín, který po několik let udržuje družební styky

se speleology v Simferopolu. Také se zúčastní oslav 25. výročí.

Protože se 13.5. plánovaná projížďka na lodi podél pobřeží Černého moře nekonala, věnujeme se prohlídce města a arboreta. Zde si Milan pěstí ověřuje pevnost automobilového plechu. Naštěstí povolil plech a ne ruka.

Večer se vracíme do Simferopolu.

14.5.83 dopoledne jsme na toukách po Simferopolu. Odpoledne se koná v kulturním domě milice slavnostní shromáždění k 25. výročí organizované speleologie, k 25. výročí vzniku speleologického klubu v Simferopolu.

Jako první hovoří B.Papalin, nestor simferopolských speleologů. Vzpomíná na vznik klubu, historii speleologických průzkumů a zdurazňuje aspekty ochrany přírody na Krymu. Po něm se ujímá slova Saša Kozlov, který hovoří o dnešní práci klubu. V tom předseda shromáždění vítá naši výpravu a já se z jeho úst dozvídám, že právě pronesu pozdravný projev. Chvilíčku zírám a potom přítomné zdravím a přeji jim mnoho

dalších úspěchů. Přitom vzpomínám na svého učitele ruštiny, který se nyní určitě obrací v hrobě.

Dále hovoří zástupce horolezců, zástupce maďarských speleologů. Poté se ujímá slova prof. Dubljanskij a hovoří o práci speleologů SSSR. Také o připravované publikaci i o problémech, že od jednotlivých klubů není dostatečně dodávána dokumentace jejich činnosti do ústředí. Po něm se ujímá slova Víta ze skupiny v Jaltě. Dalším řečníkem je J. Wagner z Orkusu Bohumín, který připomíná stávající družební vztahy a výsledky společné práce. Předává pozdrav a upomínkový dárek. Po něm předávají A. Kozlovovi členové simferopolského speleoklubu dárek.

Dalším řečníkem je zástupce horské služby a potom se již střídají zástupci jednotlivých speleoklubů ze SSSR. Hovoří také předseda speleologické organizace Ukrajiny. Dále se rozdávají diplomy nejlepším a zasloužilým členům.

Po zakončení slavnostního shromáždění se všichni odebírají do klubovny, kde probíhá recepce.

15.5.83 se všichni přesouváme k propasti Kaskádné. U skutečňujeme sestup do propasti spolu s kolegy z Bohumína, maďarským hostem a hostiteli. Akce se protahuje přes noc. Krátký odpočinek a přesun s materiálem do Simferopolu, kde

Snímek ze zahájení sestupu do propasti Kaskádné.

balíme, loučíme se s přáteli a těsně před půlnocí vyrážíme směr ČSSR. Naše akce končí. Ještě krátká zastávka v Kyjevě a již jen cesta domů.

Vladimír Vojíř

Foto: autor a Ing. Lumír Pecold

PONORNÁ CHODBA v RUDICKÉM PROPADÁNÍ

Členové ZO ČSS 6-04 při ČKD Blansko využili v letošním roce nízkého vodního stavu v Rudickém propadání a při několika akcích provedli podrobný průzkum, mapování a fotodokumentaci dosud málo známé Ponorné (Dolní) chodby.

Donedávna byly známy pouze tři pokusy o její průstup. Jako první zahájil historii průzkumu celého Rudického propadání hrabě Hugo Salm. V roce 1802 překonal první tři stupně Dolní chodby (což je asi 11 metrů), kde jej od dalšího průstupu odradil hřmící vodopád.

Doktor Jindřich Wankel r. 1866 za pomoci rudických horníků proníkl do hloubky 73 m aniž dosáhl hladiny spodní vody. Zaměřil proto svůj výzkum na tzv. Horní chodbu (jíž neprotéká voda) a v hloubce 115 m objevil dóm s jezírkem, do něhož obě chodby ústí.

V roce 1904 profesor Karel Absolon prozkoumal spodní část Ponorné chodby výstupem od jezírka, zbytek pak sestupem z povrchu. Při těchto akcích byla vždy uzavřena stavidla rybníků, aby do ponoru netekla žádná voda.

Poprvé za normálního stavu vody byl proveden sestup a výstup do chodby členy speleologického kroužku ČKD Blansko v roce 1978. Průzkum byl proveden za použití nové lezecké techniky. Největší překážkou při zdolávání této chodby byly vodopády, kterým bylo třeba se vyhnout. Proto bylo nutno obcházet je složitými traverzy a kyvadly, které zpomalovaly postup. V současné době jsou nýty a skoby osazeny tak, aby nedocházelo ke zdržování. Dále bylo zjištěno, že v zimním období dochází k částečnému zamrznutí vodopádů až do hloubky 50 m. Voda postupně přimr-

zá ke stěnám propastí a tvoří ledovou kaskádu, zbytek vody protéká pod ledovým krunýřem.

Vlasní mapování a fotodokumentace byla však provedena až na podzim roku 1982.

Ponor leží pod uzavěrovou stěnou slepého údolí. I. stupeň je 4 m hluboký. Chodba, která pokračuje dál, je 1 m široká, se zaklíněnými bloky ve stropě. Po pěti metrech přechází ve větší prostoru 6 m širokou, 8 m vysokou s mohutnými bloky u stropu. Následuje stupeň II., který je tvořen zaklíněným balvanem. Na levé straně se nachází odbočka vedoucí do labyrintu chodeb, který ústí na povrchu. Další vstup do tohoto labyrintu můžeme nalézt u hrany III. stupně. Ten je skloněný v úhlu 75° , po 7 m přechází v kolmici. Je vysoký 12 m. Pravá část stěny je 2 m pod ústím značně rozervaná a přechází do vystupujícího piliře. Ve stropě se nachází vchod do komínku, který je po několika m uzavřen sutí. Až do těchto míst vedou chodby JZ směrem. Třímetrová úzká chodba vedoucí k ústí "třicítky" a podélná osa studny je orientována JV-SZ. Ve stropu "třicítky", v SZ cípu se nachází stupňovitá chodba dlouhá 10 m, která končí závailem.

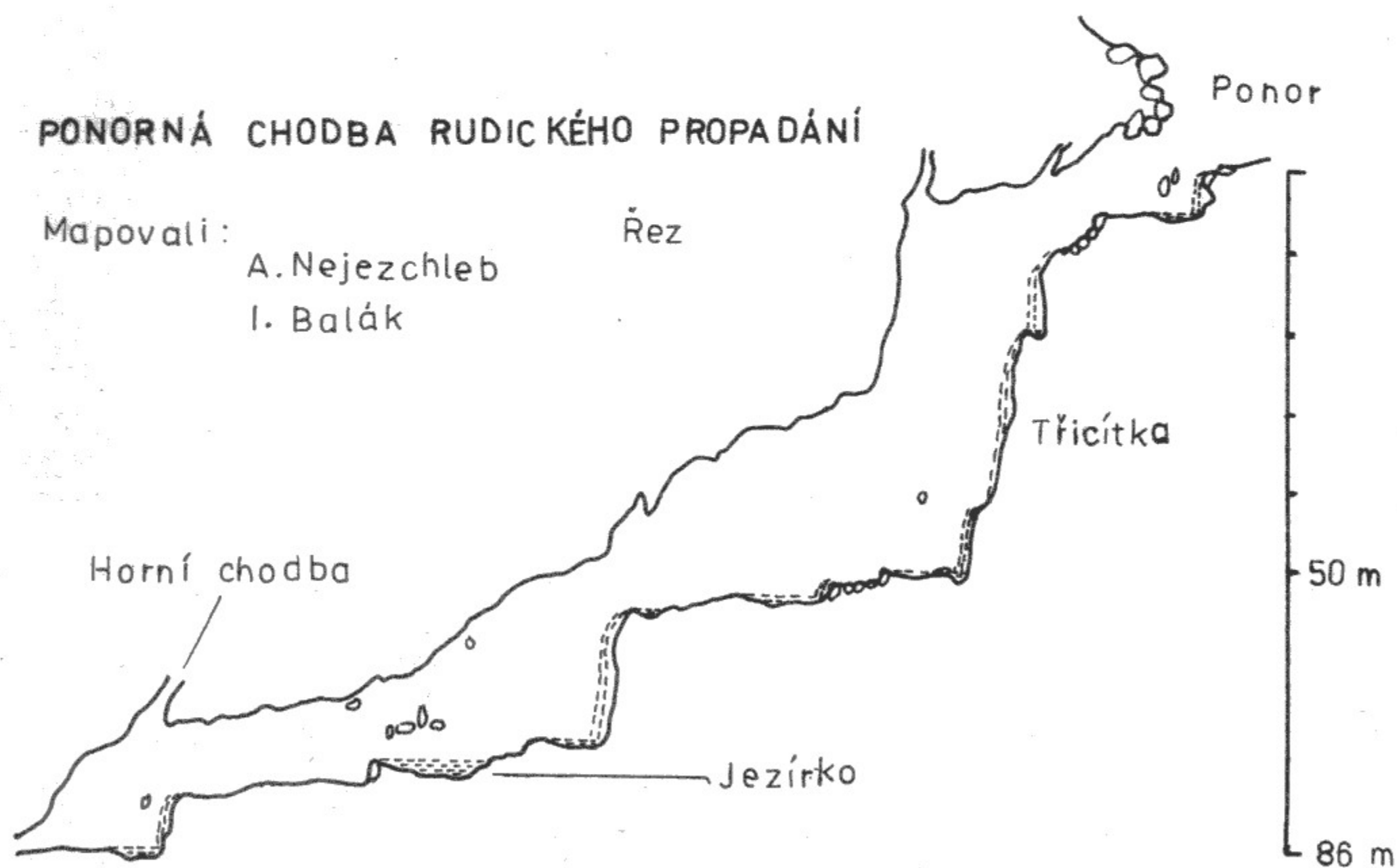
IV. stupeň je tvořen vodopádem, jež padá z výšky 25 m na šikmou, 4 m dlouhou plošinku. Následuje stupeň V, 5 m hluboký. Za většího vodního stavu se oba vodopády spojují v jeden. Z těchto míst pokračuje chodba SZ směrem. Šířka kolísá od 0,5 do 1 m. Po 6 m délky balvany tvoří VI. a VII. stupeň, 1,5 m hluboký. Chodba pokračuje 27 m až k ústí VIII. stupně. Ten je 16 m hluboký, výška chodby až do těchto míst činí 15 až 20 m. Ve stropě nejsou žádné komíny. Vodopád VIII. stupně je možné obejít tzv. Severní chodbou ústící 4 m nad hranou stupně.

Chodby dále pokračují jižním směrem. Ve vzdálenosti 14 m od předchozího nalezneme stupeň IX., 2 m hluboký. Po necelých 4 m narážíme na 2 m hluboké a 5 m dlouhé

jezírko, jež je nutno přeplavat, nebo jinak překonat. 4 m nad hladinou jezírka jsou ve stropě sbory balvanů. Hned za jezírkem tvoří zaklíněný blok 2 m hluboký X. stupeň. Následuje 30 m horizontální chodby o šířce 0,5 - 1 m, kterou se dostaneme k poslednímu stupni č. XI. Je 8 m hluboký a ústí do jezírka v Hugonově domě. V posledních 30 metrech chodby se výška stropu pohybuje kolem 8 metrů. Z ústního podání jsme se doslechli o tzv. Černých jeskyních.

Jedná se údajně o jeskynní labyrint, jenž ústí na povrchu a vedl až k třicetimetrovému vodopádu v Ponorné chodbě. Bohužel při průzkumu nebylo nic podobného nalezeno.

Alois	Nejezchleb
ZO ČSS	6-04 ČKD
Blansko	

SPACÍ PYTEL

(úplná výrobní dokumentace)

Úvodní poznámka redakce:

Tímto předkládáme nejširší jeskyňářské veřejnosti návod jak si ušít spací pytel. Jedná se o materiál již dříve rozeslaný ÚOK technikou každé ZO ČSS. Jelikož zájemců o dobrý spacák je mezi čtenáři více, otiskujeme podstatný výtah z dokumentace, kterou ÚOK technická vlastně převzala od Radky Novotné z HO TJ Praga, autorky návodu.

Tento spací pytel lze doporučit z těchto důvodů:

- pytel je vhodný nejen při bivakování v jeskyních, ale i pro spaní v táborech ve vysokohorském terénu při expedicích,
- je zhotoven ze snadno dosažitelných materiálů, cenově dostupných,
- jeho ušití není příliš náročné,
- při konstrukci bylo využito progresivních prvků (francouzský způsob zapínání, komorový způsob šití, zesílené dno), což pytel za předpokladu dokonalého provedení řadí na úroveň střední třídy spacích pytlů západoevropské provenience,
- umožňuje použití do teplot - 20° C,
- je velmi lehký (max. 1,6 kg) a skladný.

Materiál:

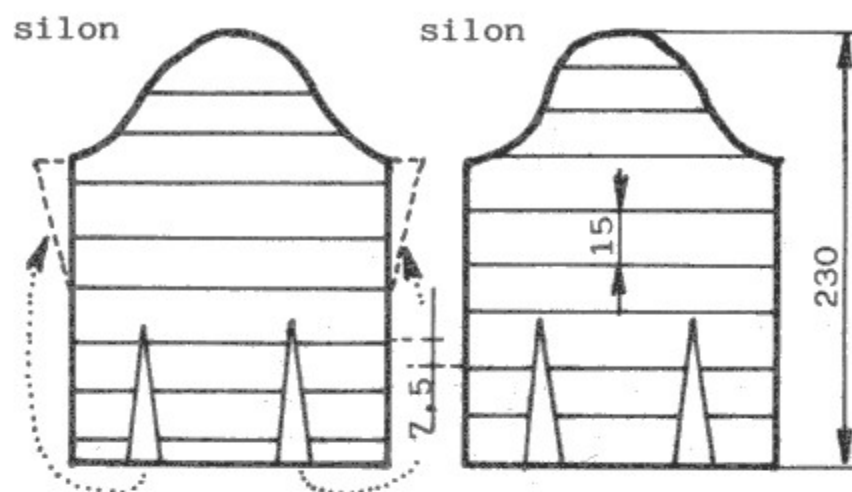
Silonová tkanina Unika (Hedva Moravská Třebová) v délce 5 m při šíři 140 cm, monofil v délce 5 m při šíři 90 cm, polyesterové nitě (nejlépe rakouské) v množství 3 špulky á 300 m, peří (nejlépe prachové) v množství 1,2 - 1,5 kg, polyamidová šňůra průměru 3mm o délce 2 m.

Střih:

Konstrukce střihu je pro výšku postavy asi 180 cm. Pro postavy vyšší, nebo nižší je třeba rozměry upravit. Při použití předepsaných šířek materiálů je celková hmotnost spacího pytle 1,6 kg.

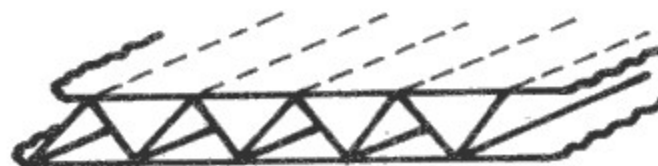
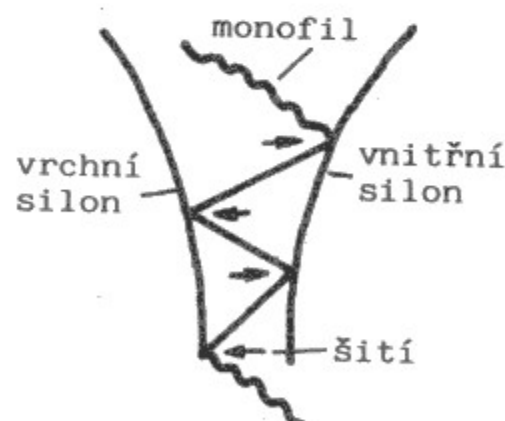
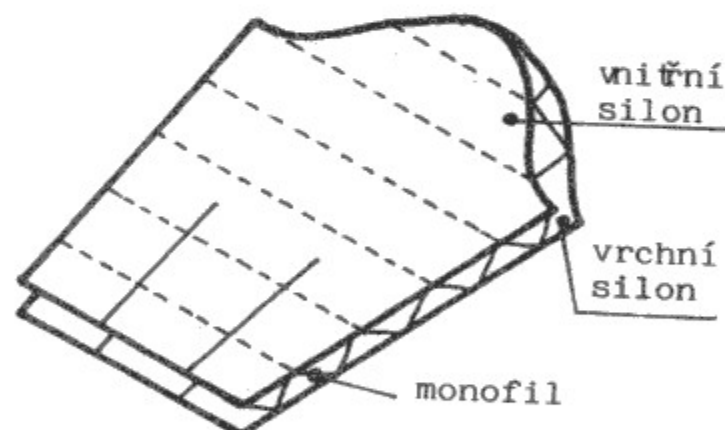
Látku roprostřeme na zemi a nakreslíme na ni základní střih dle obrázku. Kreslíme na rubovou stranu měkkou tužkou, aby nedošlo při šití ke smazávání naznačených komor. V dolní části jsou klíny, které slouží k zúžení pytle. Po jejich sešití látku vystříháme a použijeme k rozšíření horní části (podle nákresu). Nakreslený střih vystříháme, s přidáním na švy v zaoblené horní části - asi 2 cm. Tento postup ještě jednou opakujeme s tím rozdílem, že úsečky pro komory jsou o 7,5 cm posunuty. Komory jsou v pytli vytvořeny monofilovou vrstvou. Než začneme kreslit střih na monofil, sešijeme jej podle obrázku. Pro toto kreslení je nejvhodnější slabý fix. Úsečky pro komory jsou od sebe vzdáleny 9 cm. Na rozdíl od silonu, který tvoří vrchní část a rovněž i vnitřní část pytle a jehož délka odpovídá střihu, tj. 230+2 cm nahoře a dole přídavek na švy, musí být monofilový díl delší (270 cm), aby komory byly prostorné.

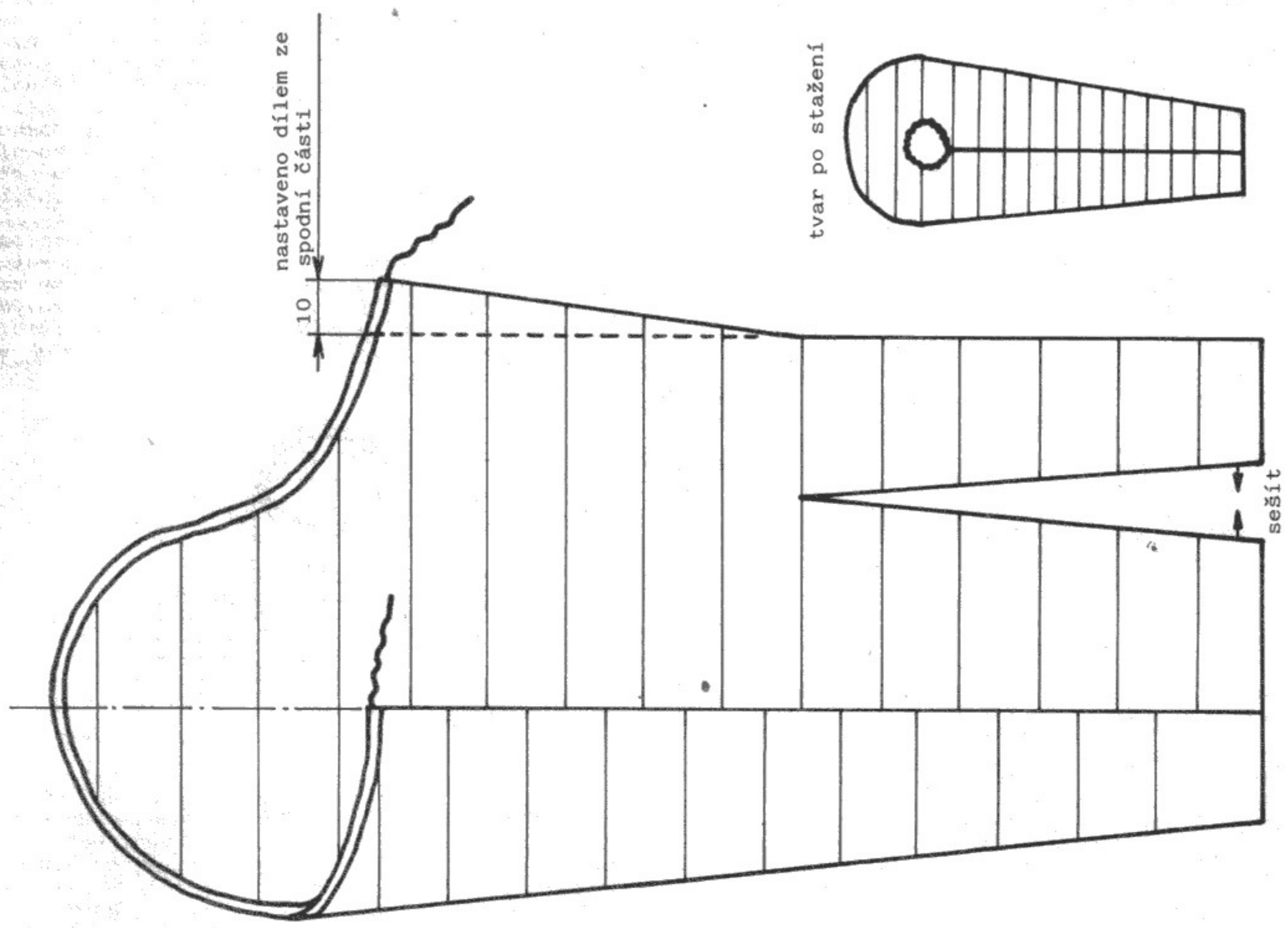
Střihová část z monofilu je uvedena až na konci textu.

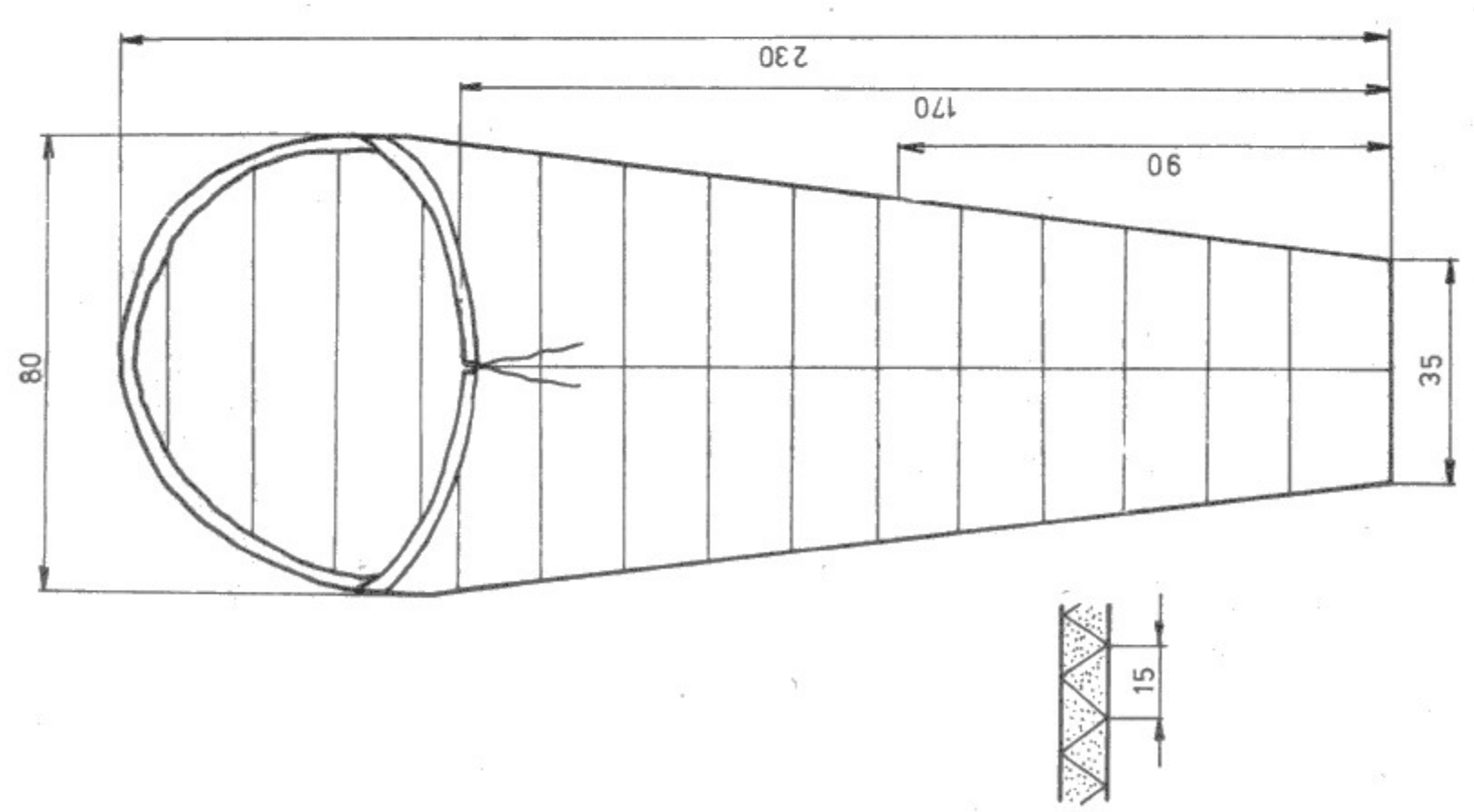
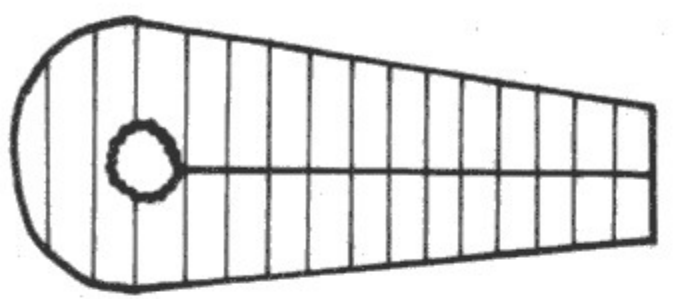
Šití:

Nejdříve u všech látek sešijeme spodní zužující klíny, u silonových dílů šijeme dvojitým švem. Z klínů vystříháme nepotřebnou látku a přišíjeme ji k horní části pytle, k rozšíření pro ramena. Nyní můžeme sešít komory. Všechny tři látky přiložíme na sebe a to tak, že monofil je uprostřed a vrchní a spodní silon jsou k němu přiloženy stranami s nakreslenými komorami. Šijeme tak, že vlastně přišíváme monofilovou přepážku střídavě k vrchní a vnitřní látce pytle. Začínáme asi ve střední části. Vrchní látka při šití je vždy monofil. V hlavové, zaoblené části pytle končíme šití asi 4 cm od kraje, nebo šijeme až ke kraji a pak při obšívání tunýlku pro stahování šňůrkou přesažené šití komor vypáříme dodatečně. Stejným způsobem pak postupujeme od středu dolů. Šijeme buď normálním rovným stehem, nebo užším stehem zig-zag. Výsledkem jsou tři látky spojené navzájem komorovým systémem.

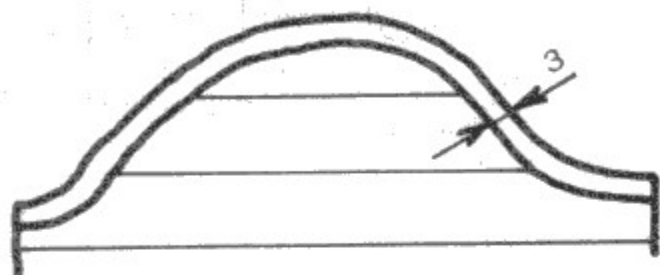

tvar po stažení

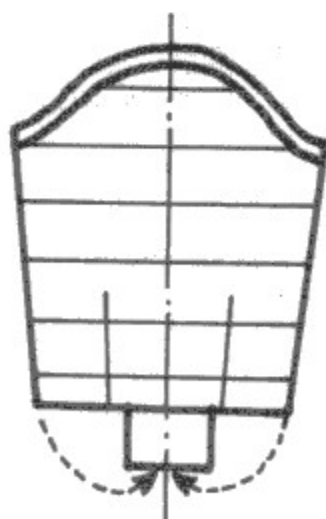
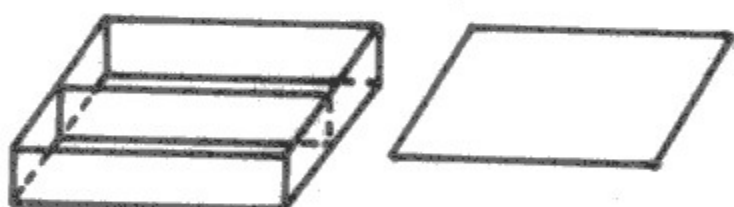
Nyní můžeme vypracovat hlavovou část. Komorové švy nešíjeme úplně do konce, jinak bychom je museli upravit a zapošívat. Obě látky zahneme směrem k sobě dovnitř. Monofil, tvořící komory zastříháme v úrovni konce komor, aby nepřesahoval.

Začištěný obvod hlavy ručně nastehujeme a pak sešíjeme na stroji dvěma švy vzdálenými 3 cm od sebe, čímž se vytvoří tunýlek pro provlečení šňůrky, sloužící k uzavření spacího pytle. Začistíme rovněž otvory pro její navléknutí. V místech, kde budeme později plnit komory peřím, kousičky švů odpárame a po naplnění zašíjeme definitivně.

Vypracování dna:

Pro dno vystříháme 2 obdélníky 35 x 25 cm s přídatkem 1 cm. Dále 2 pásy 4 cm široké - jeden 42 cm a druhý 120 cm dlouhý. Ke spodnímu obdélníku přišijeme kratší pásek na střed (komora) a po obvodě delší pás, a to tak, že okraje obou látek začistujeme směrem dovnitř. Postupujeme opět tak, že obvodové švy nejprve nastehujeme ručně a pak sešíjeme na stroji. Střední komoru připevníme k obvodovému pásu a pak ji přišijeme na střed druhého obdélníku. Nyní můžeme sešít druhý obdélník s obvodovým pásem. Vznikne kvádr se střední přepážkou, který všijeme do spodní části pytle.

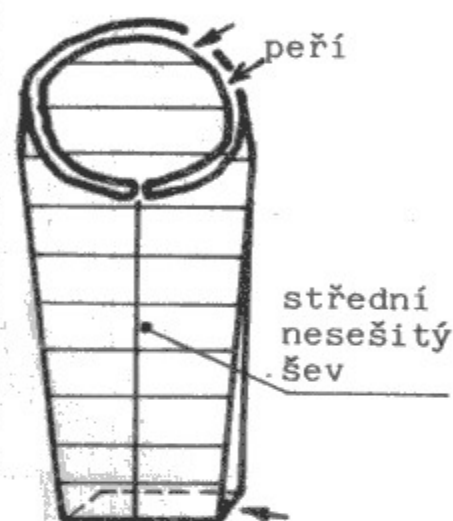

Postup všívání je následující:

Delší stranu kvádru přiložíme ke středu vrchní látky (viz nákres). Nastehujeme ji po obvodě a pak přišijeme na stroji. Šijeme po obvodě obdélníka. Okraje středního švu pytle se spojí a nyní můžeme sešít celý dlouhý středový

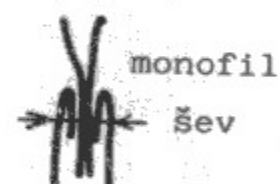
šev vrchní látky. Šev šijeme po rubové straně a končíme u otvorů tunýlku pro navlečení stahovací šňůrky hlavové části. Ke spodnímu okraji pytle přišijeme obvod vnitřního obdélníka a to současně vnitřní látku s monofilem. Střední vnitřní šev nesešíváme, slouží ke cpaní peří. Abychom mohli nacpat dno, sešité švy spodního kvádru musíme na dvou místech propárat. V horní části jsou asi 10 cm propárané švy tunýlku pro přístup do vrchních komor. Nyní můžeme začít cpát peří.

Začneme v horní části, kde můžeme ihned po nacpání každé komory volný šev zastehovat. Stejně tak dno. Peří cpeme hrstmi a snažíme se jej rovnoměrně rozdělovat. Vnitřním středovým švem nacpeme pak všechny komory hlavní části pytle. Zvláštní pozornost věnujeme komorám v oblasti ledvin a ramenou.

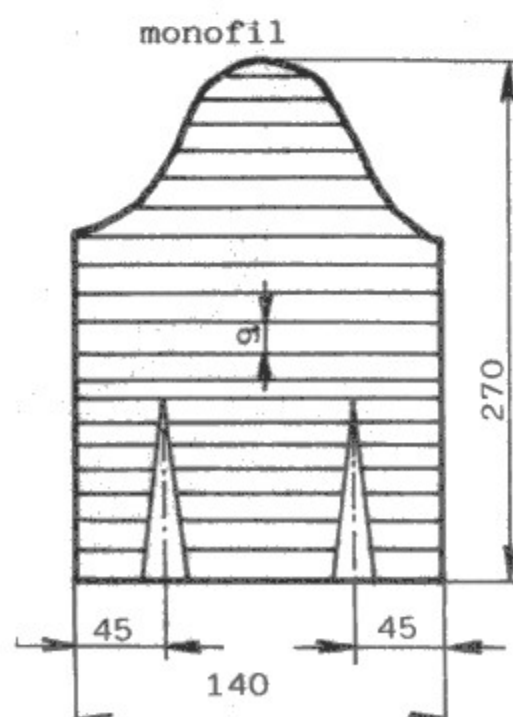

Po nacpání peřím zastehujeme střední šev a to opět tak, že látku začistujeme směrem dovnitř. Látka monofilových komor zůstane vyčnívat mezi zahnutými okraji švu a po jeho konečném sešití na stroji, ji vystříháme.

Tím je spací pytel připraven k použití a všem, kdo si jej zhotoví, přejeme aby dlouho a dobře sloužil.

Spací pytel roztřepeme a zkontrolujeme naplnění peřím, případně ještě některé komory přicpeme. Je-li vše v pořádku, nastehované švy zašíjeme na stroji. Zastříháme vyčnívající monofil ve středovém švu, všechny přebytečné nitě a navlékneme stahovací šňůrku.

SEZNAM ZAHRANIČNÍCH PERIODIK V ÚSTŘEDNÍ
DOKUMENTACI ČESKÉ SPELEOLOGICKÉ
SPOLEČNOSTI

=====

===

=

.

Anglie

BCRA Bulletin - roč. 1973-76 (č. 1-2, 3-6, 7-10, 11-12)

BCRA Transactions - roč. 1974-76 (č. 1-4, 1-4,1)

Caves and Caving - roč. 1980-82 (č. 9-11, 12-14, 16-19)

Cave Research Group of Great Britain-Biological Supplement - roč. 1959-61, 1963 (Part IV, V-VI, VII, VIII-IX)

Cave Research Group - Occasional Publications - roč. 1961-62 (č. 4-5, 6-8)

Cave Research Group of G.B.-Publication - roč. 1958-60, 1962-63, 1965 (č. 7-8, 9, 10, 11,12, 13)

Cave Science - roč. 1947 (č. 2), 1948(č. 6), 1952 (Vol.3, č.20), 1953 (Vol.3, č. 22), 1955(Vol. 4, č. 25), 1956 (Vol.4, č. 27), 1957 (Vol. 4, č. 28), 1959 (Vol. 4, č. 29), 1960 (Vol. 4, č. 30), 1962 (Vol. 4, č. 31-32), 1964 (Vol. 5 č. 35-36), 1965 (Vol. 5, č. 37-38), 1966(Vol. 5, č. 39-40), 1967 (Vol.6, č.41 - Journal...)

Journal of the Craven Pothole Club - roč. 1952, 1955, 1959 (č. 4, 1, 5)

Newsletter Cave Res.Club of G.B. - roč. 1958-73 (č. 78, 79-81, 82, 84-86, 87-89, 90 - 94, 95- 99, 100-104, 105 - 109, 110-114, 115-119, 120-124, 125-127, 128-131, 132-134)

Index to Newsletters - roč. 1947-1973

Proceedings of the Speleological Society (University of Bristol) - roč. 1949, 1951, 1953(Vol. 6, č. 1, 2,3); 1954-56 (Vol. 7, č. 1,2,3); 1957-59(Vol.8,č.1,2,3); 1960-62(Vol. 9, č.1,2 3); 1963, 1965 (Vol. 10, č. 1,3); 1966 - 68 (Vol. 11, č. 1,2,3); 1969-71(Vol. 12, č. 1,2, 3); 1972-74 (Vol. 13, č. 1,2,3); 1975-76(Vol. 14, č. 1,2); 1979-80 (Vol.15, č.1-2,3); 1982 (Vol. 16, č. 2)

The British Caver - A Netherworld Journal - roč. 1958 (Vol. 30), 1963 (Vol. 37, Contents to Vol. 39), 1980 (Vol. 78)

The Transactions of the Cave Research Group of G.B. - roč. 1955 (Vol. 4, č. 1); 1957 (Vol. 5, č. 1); 1959 (Vol. 5, č. 2); 1961, 1963 (Vol. 6, č. 1, 2); 1964 (Vol. 7, č. 1); 1966 (Vol. 7, č. 2, Vol. 8, č. 1-2); 1967 (Vol. 9, č.1-3); 1968 (Vol. 10, č. 1-3); 1969 (Vol. 11, č. 1-4); 1970 (Vol. 12, č. 1-4); 1971 (Vol. 13,

č. 1,3,4); 1972 (Vol. 14, č.1,3,4); 1973(Vol. 15, č. 1-4).

Austrálie

ASF Newsletter - roč. 1964-1971, 1973-74 (č. 24-26, 27-30, 31-34, 35-38, 39-42, 43-46, 47-50, 51, 59-62, 63-64)

Communications - roč. 1960 (č. 1-12), 1961 (č. 1-5, 7-12), 1962 (č. 1-7), 1963 (č. 19-22), 1965 (occas.paper č. 1), 1967 (occas.paper č. 2)

Journal of the Sydney Speleological Society - roč. 1970 (Vol. 14, č. 1,2)

Stop Press - roč. 1965-1969 (č.8-12, 1-12, 1-12, 1-12, 1-6, 8-12)

SUSS- Journal of the Sydney Univ. Speleolog. Society - roč. 1958-59 (Vol. 5, č. 1,2); 1960, 1961, 1963,(Vol. 6, č. 1, 2-3, 4); 1968 (Vol. 7, č. 2)

The Western Caver - roč. 1968 - 74 (č. 1-6; 1-6; 1-3, 5-6; 1-5; 1-6; 1-2,4-6; 1-3)

Belgie

Annales - roč. 1960 (sv. I), 1961(sv.II, fasc.I, II)

Bulletin d'information de la federation speleologique de Belgique - roč. 1959 (Sept.-Oct., Nov - Dec.), 1960 (Juin, Sept., Nov.), 1960-61 No. special, 1961 (č. 2, 3), 1962 (č.1), 1965 (č. 2, 29), 1966 (č. 3, 11), 1967 (č. 101,102)

Equipe spéléo de Bruxelles, Belgie - Bulletin d'information - roč. 1961 (č.9), 1965 (č.23)

Spéléoflash - roč. 1979 (č. 1-2)

Bulharsko

Rodopski pješčernjak - roč. 1965 (sv. 6/18,7/19, 20/21,22-23); 1967 (č. 34,35); 1968 (č. 36, 41-43); 1969 (č. 44-45); 1971 (č. 51,52,54)

Francie

Annales de spéléologie - roč. 1957-75 (sv. XII-XXX, každý rok 1 sv., čísla: 1-4; 1-4; 1-2, 3-4; 3,4; 1-4; 1-4; 1-4; 1-4; 1-4; 1-4; 1-4; 1,2,4; 1-4; 1-4; 1-4; 2-4; 1-4; 1-4; 1-4)

Grottes et gouffres (Spéléo club de Paris)- roč. 1958-1962, 1964-1982 (č. 12-14, 15-22, 23-26, 27-29, 30, 33-34, 35-36, 37-38, 39-40, 41-42, 43, 44-45, 46, 47-48, 49, 53-54, 55 - 57, 59, 69-70, 71-74, 75-78, 79-82, 83-86)

Inventaire spéléologique de la France(Fédération française de spéléologie)- roč. 1966-67 (č.I,II)

L'aven - Bulletin d'informations du Spéléo club de la Seine - roč. 1962-68 (č. 2-5, 6-9, 10-12, 13-15,16-21, 22-24, 28-30)

L'inconnu souterrain - Bulletin d'information du Spéléo-club de Lutece - roč. 1959-1961(č. 10, 11, 12, 13-14, 15-16, 17, 21, 22), 1964 (Supplément - octobre), 1965 (janvier)

Notes biospéologiques - roč. 1952-58(Fasc.VII, dále Tome 1/rok VIII-XIII, vždy fac. I,II)

Spéléos-Bulletin du Groupe spéléologique Valentinois - roč. 1964-66, 1968-73 (č. 46, 49,51, 52, 60-62, 63-64, 65-67, 68-69, 71, 73)

Spelunca-Bulletin de la fédération française de spéléologie - roč. 1961-1983 (čísla 1961 - 1970, 1972-1977, 1979, 1981: č. 1-4, 1971: č. 3, 4, 1978: č. 2 - 4, 1980: č. 1,4, 1982: č. 5 - 8,

30

